

ՃԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԾԶ.

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 16, 1903

ԹԻԻ 20

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Զ. Բ. ԿՐԻՆ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳԻՐ Զ. Ս. ՊԱՐԵԼՄ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Յիսուս Քրիստոս Մեր Տերը 345. — Անճին Մեռնիլ 347. — Պայծառ Կողմը 349. — Ոյժի վատնում 350. — Ուսումնասիրութիւններ Գործք Առաքելոց Գիրքին վրայ 350. — Մեծ Ճերմակ Պատուհասը 351. — Իմ Հոգեւոր Միակ Բարեկամս 352. — Մեր Մանկապարտեզներուն Համար 353. — Յիսուսի Դիրքը Դեպի Կիները 354. — Գովելի Սովորութիւն Մը 355. — Մեր վարժարանները եւ Շրջանաւարտները 355. — Ազգեր 356. — Քաղաքական Լուրեր 357.

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ ՄԵՐ ՏԵՐԸ

[Խմբագրական]

7.

Ի՞նչ եղաւ Քրիստոսի գործը Աստուծոյ եւ մարդու միջեւ հաշտութիւն գոյացնելու մասին : Ասոր ուղիղ պատասխանը գտնելու համար յիշելու ենք թէ ո՛վ էր Քրիստոս : Ան թէ՛ Աստուած էր, թէ՛ մարդ : Ան բուն իսկ Աստուած էր, որ իր բարի նպատակն ի գլուխ հանելու համար մարդացաւ : Եւ Քրիստոս Աստուծո՞ւմ էր նկատուելու իրեւ այնպիսի բան մը որ չէր ինք, ոչ ալ մարդիկ իրենց առ Քրիստոս յարաբերութեան մէջ կը նկատուին իրեւ այնպիսի բան մը որ չեն իրենք : Չկայ տեղի կամ դիրքի անիրական ոեւէ փոփոխում, կամ ոեւէ մէկու վերագրում այնպիսի նկարագրի մը որ սեպական չէ անոր : Այս հայեացքը այնքան տարբեր է անցեալին մէջ առհասարակ ընդունուած եւ դեռ զարդիս շատերէ պաշտպանուած հայեացքէն որ Տր. Քլարք երկարօրէն կը խօսի անոր վրայ : Մարդկային հոգիի փրկութեան ամբողջ գործը ճշմարտութիւններու հիման վրայ կատարուեցաւ : Չեղաւ Աստուածային գիւտ մը զՔրիստոս պահ մը մեղաւոր համարելու թէպէտ սուրբ էր, կամ զմարդիկ սուրբ համարելու թէպէտ մեղաւոր են : Քրիստոս իր իրական կեանքը ապրեցաւ : Ապրեցաւ

այնպիսի շարժառիթներով զորոնք մարդանալէն առաջ ունէր : Սակայն անոր գործը իր նշանակութիւնն ստացաւ մարդկայնութենէ բխելով :

Այսու ամենայնիւ յիշելու ենք թէ Աստուած Քրիստոսի մէջ էր, թէ Քրիստոս ինք Աստուածային էր : Հետեւապէս Քրիստոսի գործը Աստուծոյ գործն էր, Քրիստոսի վարդապետութիւնը՝ Աստուծոյ վարդապետութիւնը, Քրիստոսի ողորմութեան, զթոյ, սիրոյ, եւն. զգացումը՝ Աստուծոյ զգացումը եւ Քրիստոսի խոնարհացումը՝ իմաստով մը Աստուծոյ խոնարհացումը : Եւ եթէ Քրիստոս Աստուած էր, սխալ է պնդել թէ Քրիստոսի նպատակն էր Աստուծո՞ւմ բան մը ընդունիլ զոր Աստուած չէր ուզեր կամ կը ղեկամակեր տալ : Ինչ որ Քրիստոս կ'ուզէր՝ Հայրն ալ կ'ուզէր նմանապէս : Թէ՛ մարդկային հոգիներու փրկութեան գործին մէջ եւ թէ՛ ուրիշ ոեւէ գործի մէջ նպատակի կամ փախաքի տարբերութիւն չկար երբեք Յաւիտենական Հայրը Յաւիտենական Որդիէն բաժնող :

Եւ Քրիստոսի գործը մեկնուելու է իրեւ Աստուածային շարժառիթէ բխել, որ է ձրի շնորհի շարժառիթը : Ոչ միայն նպատակը շնորհ էր, այլ նաեւ զայն ի գլուխ հանելու բոլոր միջոցները շնորհ

հաճիր էին : Քրիստոս մարդոց համար ոչ թէ օրինական արդարութիւն մը պատրաստելով, զոր անոնք չէին կրնար իրենց համար պատրաստել, անոնց յանձնեց : Այլ՝ Աւետարանը սկիզբէն մինչեւ վերջը շնորհաց աւետարան է : Եւ մարդիկ չեն կարող թէ՛ օրէնքի, թէ՛ շնորհքի տակ ըլլալ միանգամայն : Այսինքն չեն կարող արդարանալ մասամբ Աստուծոյ հնազանդելով, մասամբ ալ անոր ձրի շնորհքով : Քողարկուած օրինականութիւն չկայ այն բաներուն մէջ, զորոնք Քրիստոս ըրաւ մեզի համար : Ինչ որ ան կը ջանայ գոյացնել՝ վէճերու կարգադրութիւն չէ գլխաւորապէս, այլ՝ անձերու հոգեւոր միութիւն, մեղքի պատճառով եղած օտարացման բարձում, որպէս զի Աստուած եւ մարդ կարենան հոգեւոր հարազատ հաղորդակցութեան մէջ մտնել : Ինչ որ Արարիին եւ Անոր բանական արարածներուն բնական յարաբերութիւնն է :

Քրիստոսի գործն է Աստուծոյ դիրքն յայտնել մեղաց հանդէպ : Այդ յայտնութենէն կը տեսնենք թէ Աստուած կ'առէ մեղքը, կը փրկէ մեղաւորները եւ կը վերցնէ մեղքը : Քրիստոսի կեանքով եւ նկարագրով Աստուած մարդոց յայտնեց թէ ինք կը դատապարտէ մեղքը, ինչպէս ըսուեցաւ նախորդ յօդուածով մը : Սակայն Քրիստոս կը յայտնէ նաեւ թէ Աստուած կը բաղձայ մարդիկը փրկել մեղքէ : Մեզի համար իր անձը տալու ոգին այնպիսի ոգի մը չէր, զոր Աստուած ինք չուներ, բայց կ'ուզէր որ Քրիստոս ցոյց տար : Աստուած էր որ իր անձը տուաւ՝ մեր հոգիները փրկելու համար : Քրիստոս փրկիչ էր, վասն զի Աստուած Փրկիչ էր : Քրիստոսի կեանքը եւ խաչը կը յայտնեն Աստուծոյ տեւական զգացումը, անոր խորին փափաքը զմարդիկ մեղքէ ազատելու :

Եւ Աստուած, կ'ըսէ Տր. Բլաքը, մեղաց մեծ բարձողն է : Անհնար է որ մարդկային ոեւէ էակ մեղաւոր ըլլայ առանց սա կրկին բեռը ձգելու Աստուծոյ սրտին վրայ : այսինքն առանց անոր սրբութիւնը վիրաւորելու եւ անոր սէրը վշտացնելու : Հոս չուրացուիր Աստուծոյ կատարեալ երանութիւնը : Փրկագործութեան տանջանքը կրելը բարձրագոյն երանութիւնն է : Սուրբ էակի մը համար չկայ ուրախութիւն մը աւելի արժանաւոր եւ աւելի բերկրառիթ քան կրել ինչ որ անհրաժեշտ է հոգիներ ազատելու համար մեղքէ :

Աստուծոյ սէրն ալ անոր փափաք կու տայ փրկկագործական տանջանքը մեղքէ ծագում առնող ամէն ուրիշ չարչարանքներու տեղը անցընելու եւ անոնց վերջ մը տալու : Պատժական տանջանքը կու գայ առանց ուզուելու, եւ անշուշտ կու գայ

մեղքի ետեւէն : Հոգիի փրկութեան համար սիրոյ փրկագործական տանջանքը կու գայ երբ մէկը յօժարի կրել զայն, ինչպէս Աստուած կը յօժարի : Եւ Աստուած խորապէս կը փափաքի որ փրկարար սիրոյ այս յօժարակամ կրուած ցաւը պատժական ամէն տանջանք անտեղի դարձնէ՝ մեղաւորներն իրենց մեղքերէն հրաժարեցնելով : Ահաւասիկ ուրեմն պատժին փոխարէնը զոր Աստուած կու տայ եւ կը սիրէ : Մեղքի այս բարձումն է արտայայտութիւն Աստուծոյ ինչպէս սիրոյն նոյնպէս եւ արդարութեան : Քրիստոս չկրեց մեղքի պատիժը, այլ՝ իր չարչարանքով իր դատաւճիռը տուաւ մեղքի նկատմամբ : Քրիստոսի չարչարանքները Աստուծոյ մէջ մշտնջենապէս անցածին ու դարձածին յայտարար ճշմարիտ խորհրդանիշը եւ հռչակումն էին : Աստուած ուզեց որ աշխարհ անոնցմէ սորվի թէ մեղքը կը վտարուի միմիայն սուրբ սիրոյ փրկագործական տանջանքով, զոր ինք յօժարութեամբ կը կրէ եւ զոր Քրիստոս, իր ներկայացուցիչը եւ արտայայտիչը, կրեց մարդոց աչքերուն առջեւ : »

Յիսուսի տանջանքները պատժի կը նմանէին, բայց պատժ չէին, ինչպէս չեն այն նեղութիւնները զորոնք բժիշկ մը կամ հիւանդապահ մը կը կը կրեն՝ հիւանդը փրկելու համար, կամ կրակի վիճակներն այն ծնողին, որ բոցերուն մէջ կը խուժէ մահուան վտանգի ենթարկուած մանուկ մը աղատելու համար : Սէրը կը տառապի փրկելու միջոցին, ահա բանալին՝ որ կը բացատրէ Քրիստոսի նեղութիւնները : Զգուշանա՛ք այդ տառապանաց ըստ արժանւոյն կարեւորութիւն չընծայելէ : Քրիստոս յանձն առաւ խոնարհիլ եւ ամէնէն սերտ կապակցութիւնն ունենալ բարոյական այն չարիքին հետ, որմէ կը զգուէր, զգալ մարդոց մեղաւոր սիրտերուն բոյր բրտութիւնը, անձնասիրութիւնը, կուրուութիւնը, ապերախութիւնը եւ անդգամութիւնը, ապրիլ, սիրել, աշխատիլ եւ պատշաճ արդիւնք կամ փոխարէն չտեսնել, անտարբերութեամբ, կասկածով, արհամարհանքով կամ զգուշանքով դիտուիլ այնպիսիներէ որոնց համար կ'ապրէր, անարգուիլ, մերժուիլ եւ ի խաչ հանուիլ այնպիսիներէ որոնց վրայ կը խանդաղատէր անմահ գուրգուրանքով, եղեռնագործի կացութեան ամօթը եւ նախատալից մահուան տաղնապը կրել եւ մեռնիլ առանց զրեթէ ունենալու մէկը որ ամուր հաւատար իրեն եւ այսպէս զլիսովին յաղթուած թուիլ մարդկութեան սրտին ազդելու իր աշխատութեան մէջ : »

ԱՆՁԻՆ ՄԵՌՆԻԼ

(Յ. Գ. Գ.)

Բ

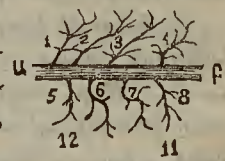
Նախընթաց յօդուածին մէջ «Անձ» եւ «Ես» բառերով բացատրեցինք մարդուն ինքզինք իր գործերուն եւ կեանքին նպատակ եւ առաջնորդ համարիլը։ Այս անգամ պարզենք այս «Ես»ին մեռնելուն նշանակութիւնը։

«Անասուն մը ի՞նչպէս ապրելու է» հարցումին կրնայ պատասխանուիլ։ «Իր բնազդին, այսինքն ներսիդին գտնուած բաղձանքներուն եւ զգացումներուն, համաձայն»։ Եւ սակայն այսպիսի հարց-պատասխանի պէտք չկայ։ Անասունը այսպէս պիտի ապրի, ուրիշ կերպ չկրնար ապրիլ։ Բայց մարդուն համար այս հարցումը յոյժ նշանակալից է։ «Մարդ ի՞նչպէս ապրելու է»։ Ասոր ալ տրուած պատասխանը ընդհանրապէս վերինին նման է։ «Թող անկախ իր ներսիդին գոյ եղող զգացումներուն եւ բաղձանքներուն համաձայն ապրի»։ Բայց այս պատասխանը տալով՝ մարդը անասունէն զանազանաձէնք ըլլար։ Ասով կ'ենթադրենք թէ մարդս լարուած ժամացոյցի պէս է, եւ եթէ իր վիճակին թողուի, չիտակ յառաջ կ'ընթանայ։ Քրիստոնէութիւնը սակայն այսպէս չտեսներ խնդիրը։ Անոր գաղափարին համեմատ՝ մարդու մը ամէնօրեայ կեանքը Աստուած պիտի սահմանէ եւ կառավարէ։ Աստուած այսօր իւրաքանչիւր մարդու հետ կենդանի յարաբերութեան մը մէջ կը գտնուի։ Այո, մարդուս կեանքը այս յարաբերութեամբ պիտի վերակենդանանայ եւ կատարելագործի։ Այս պատճառաւ անցնիլը մարդ, եթէ իր կեանքին կառավարութիւնը յօժարակամ այս Աստուածային կամքին եւ վարչութեան յանձնէ եւ հպատակի այն կամքին, ահա այն ժամանակ կ'ըլլայ ճշմարիտ մարդ։ Բայց եթէ մարդ չճանչնար Աստուծոյ հետ սոյն կենդանի յարաբերութիւնը, ուրեմն ինքզինք իր բացարձակ կառավարը եւ իր գոյութեան գըլխաւոր նպատակը կը ճանչնայ, եւ այդպէս կ'ապրի։ Սակայն սխալ է այս. անասնական կեանք է. ծուռ կեանք է։

Այս պատճառաւ Քրիստոնէութեան մարդոցմէ նախ եւ առաջ պահանջած բանն է այս ծուռ դիրքը չիտակելը։ Պէտք է որ մարդուս հաճոյքը անոր գըլխաւոր նպատակն ըլլալէ դադրի եւ Աստուած անցնի անոր տեղը։ Արդ, եթէ մարդ ընդունի այս առաջարկութիւնը եւ յօժարակամ իր կեանքին ամբողջ վարչութիւնը Աստուծոյ յանձնէ, անոր մէջ անձը կեանքի կէտ նպատակի ըլլալէ կը դադրի, այսինքն անձը կը մեռնի այդ նկատմամբ։

Եւ որովհետեւ իւրաքանչիւր կեանքի յատկութիւնն ու էութիւնը կ'որակուի այն զխաւոր նպատակէն որու կը ծառայէ ան, այս մարդուն նոր կեանքին յատկութիւնն ու էութիւնը ոչ թէ իր անձը, այլ՝ Աստուծոյ կամքը, մանաւանդ Աստուծոյ կեանքը, կ'ըլլայ։

Ուրեմն «անձին» մեռնիլը կամ «Ես»ին մեռնիլը մարդուն անհատականութեան մէջ, կամ, «Ես» բառը նախնական նշանակութիւնովն առնելով, այն «Ես»ին էութեան մէջ տեղի ունեցող փոփոխութիւն մը չէ։ Մարդուն հոգեկան կարողութիւնները եւ անոր հոգիին էութիւնը ճիշտ առաջուաններն են։ Միայն թէ այս հոգիին գլխաւոր նպատակը, այսինքն նկարագիրը, եւ ուստի կեանքին բնութիւնը փոխուած է։ Սոյն իրողութիւնը սանկ ձեւով մը բացատրենք։ Ա.-Բ համարինք մարդուն հոգին, եւ անկէ ընձիւղած ոստերը 1, 2, 3, եւն., անոր կեանքը կազմող գործերը։

Ա.-Բին բնական գոյնը անոր բնութիւնն ու էութիւնը կը ցուցնէ, եւ Ա.-Բին գոյնը ինչ որ է՝ 1, 2, 3 եւն.ին գոյնն ալ նոյն պիտի ըլլայ։ Եթէ կապոյտ է, ասոնք ալ կապոյտ պիտի ըլլան, եթէ սեւ է, ասոնք ալ սեւ պիտի ըլլան։ Եթէ այս ձեւին մէջ Ա.-Բին բնութիւնը սեւ է, տարբերութիւն չընեն թուանշաններուն ներկայացուցած զիծերը կապոյտ ներկել. անոնք ի բնէ Ա.-Բին գոյնն ունին։ Թուանշաններուն գոյնը փոխելու համար Ա.-Բին գոյնը պէտք է փոխել. եւ Ա.-Բին գոյնը փոխելու համար անոր բնութիւնը փոխելու եւ։ Արդ եթէ Ա.-Բին մէջ անձնասիրութիւնը սեւ գոյնով եւ Աստուածային կեանքը կապոյտ գոյնով ցուցնենք, անձին մեռնիլը այս սեւին Ա.-Բէն վերնալը եւ անոր տեղ կապոյտին անցնիլը ըսել է։ Եւ այս կ'ըլլայ Ա.-Բին բարոյական բնութիւնը կամ նկարագիրը փոխելով։

Արդ, եթէ մեր սոյն վերլուծումը եւ ուսումնասիրութիւնը ուղիղ է, դիւրին պատասխանել կարելի է հետեւեալ կարգ մը հարցումներուն։

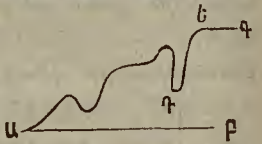
1. Անձին մեռնելու եւ անձը նուիրելու մէջ տեղ առնչութիւնն ինչ է։ — Անձին մեռնիլ կը պատկանի կեանքին գլխաւոր նպատակին, իսկ անձը նուիրել՝ մեր հոգեւոր կեանքը կազմող գործերուն։ Այսինքն, առաջին ձեւին մէջ անձին մեռնիլ՝ Ա.-Բին մէջ եւ անձը նուիրել թուանշաններովն ցուցուած ոստերուն մէջ տեղի ունեցող փոփոխութիւնն է։ Այս պատճառաւ, կարելի է որ մարդ անձին մեռած ըլլայ, այսինքն նորէն ծնանելով

ճշմարիտ Գրիստոնեսայ եղած ըլլայ, եւ անձը նուիրելու մասին թերի զտնուի: Վասն զի երբեմն մարդ մը որ իր գլխաւոր նպատակը անձէն Աստուծոյ դարձուցած է, իր հոգեւոր կեանքին մէջ քանի մը տարրերը, օրինակի համար, ցանկական, պատուասիրական, ընչասիրական զգացումները, սոյն գլխաւոր նպատակին հպատակեցնելու գործին այնքան ուշադրութիւն եւ կարեւորութիւն կու տայ որ կեանքին միւս պարագաները կը մոռնայ: Այս մարդը իր կեանքին համազուտարին կամ ամբողջութեան նայելով բոլորովին նուիրած չէ իր կեանքը, Բայց անոր մէջ անձը մեռած եւ Աստուածային կեանքը սկսած է: Եւ քանի՜ տեսնէ կեանքին սոյն մոռցուած կողմերը, զանոնք եւս այս նոր կամքին պիտի նուիրէ:

2. Կարելի՞ է որ մարդ, անձին մեռած ըլլալով հանդերձ, մեղք ալ գործէ: — Այո, եւ ահա պատճառը. Մեր սովորութիւններուն եւ միտումներուն բնութիւնը այնպէս է որ ժամանակի կը կարօտի գլխաւոր նպատակին մէջ տեղի ունեցած փոփոխութիւն մը, որպէս զի կարող ըլլայ իր ներկայութիւնը մեր կեանքին ինչ ինչ մասերուն մէջ զգացնել: Այսինքն, Ա-Բին մէջ տեղի ունեցող փոփոխութիւնը թերեւս իսկոյն չերեւնայ 5—12 դործերուն մէջ, Բայց սա կայ որ այլեւս այս մարդուն կեանքին բնութիւնը փոխուած է, եւ այդ կեանքին մինչեւ ամենանուրբ խորշիկները եւ ճիւղերը իր ներկայութիւնը պիտի ցուցնէ այդ նոր կեանքը:

3. Անձին մեռած մէկը կատարելապէս սուրբ չը՛կրնար ըլլալ. — Այո եւ Ոչ, Այո. Այսինքն մարդ ժամանակին այսինչ միջոցին իր գիտակցութիւնն ամբողջովին այնպէս կը հաւաքէ եւ մէկտեղ կը ժողովէ որ զանոնք ամէնն ալ սոյն նոր կեանքին կը նուիրէ ամբողջ, եւ այդ ժամանակամիջոցին զգացած կեանքը համակ սուրբ կ'ըլլայ: Յիշեալ հարցումին «Ոչ» պատասխանելու ենք: Վասն զի եթէ մէկը մինչեւ իսկ յաջողի սոյն նոր եւ Աստուածային սկզբունքին հպատակեցնել ամբողջութիւնը կեանքին որու գիտակից է, կրնայ թերի զտնուի երկու տեսակէտով, նախ՝ մարդ իր հոգեւոր կեանքին ամբողջութիւնը ներքին գիտակցութեան շրջանակին մէջ չկրնար առնել. մեր հոգեւոր կեանքը շատ աւելի ընդարձակ է քան զոր կը կարծենք: Երկրորդ՝ անձնասիրական տարրեր յանգգաստից կրնան մտնել այն զգացումներուն մէջ որոնք իբրեւ շարժառիթ երեւան կու գան. եւ երբ քիչ յետոյ աւելի բարձր դիրքէ մը նայինք, կը տեսնենք այն թերութիւնները: Այս է պատ-

ճառը որ կ'ուզենք յառաջդիմել միշտ հոգեւոր կեանքի մէջ: Եւ ուստի երբեմն ներում խնդրել կը ստիպուինք մեր բարեկամներէն ինչ ինչ բաներու համար զորոնք ըրինք այնպիսի ժամանակներ երբ կը կարծէինք թէ կատարելապէս նուիրած էինք մեր անձերը: Սա եւս պարտիմք աւելցնել թէ մարդ իր կամքը զսպելու եւ կառավարելու մասին երբեմն կը տկարանայ եւ փորձութենէ կը յաղթուի, այնպէս որ հոգեւոր կեանքի մէջ մեր յառաջդիմութիւնը ուղիղ գծի վրայ չէ, այլ՝ սա ձեւին մէջի գծին պէս սարերով ձորերով է: Այսինքն Գրիստոնեսան երբեմն կ'իյնայ, բայց նորէն կ'ելլէ, եւ իր հոգեւոր կեանքին մակարդակը միշտ կը բարձրանայ: Դաւիթ Բ Թագ. ԺԱ. գլխուն մէջ Ա-Գ գծին Դ կէտին վրայ էր, բայց ԾԱ. Սաղմոսը Ե կէտին վրայ երգեց:

2. Կատարելապէս նուիրման ժամանակ մեր զգացած նոր, խորին եւ աննկարագրելի խաղաղութիւնը ո՛չ ապաքէն կը ցուցնէ թէ անկէ առաջ տակաւին անձին մեռած չէինք: — Ոչ, Երբ հաստատեալին մէջ անձը կը դադրի գլխաւոր նպատակ ըլլալէ, անիկա կը վայելէ այն տեսակ խաղաղութիւն մը, զոր չկրնար տալ աշխարհ: Բայց եթէ այս նոր գլխաւոր նպատակը բովանդակած չէ այդ անձին հոգեւոր կեանքին ամէն կողմը, ան չկրնար առատապէս վայելել այս նոր կեանքին օրհնութիւնները: Աստուածային կեանքին անոր մէջ անարգել եւ փառաւորապէս ի յայտ գալուն առջեւ արգելքներ կան: Տորքան այս արգելքները հոն կը մնան, այդ կեանքին փառաւորութիւնը այն անձին մէջ չերեւնար, Եթէ օր մը այս անձը մեծ որոշում մը ընէ եւ բառնայ բոլոր այն արգելքները որոնք իրեն ծանօթ են, Աստուածային լոյսը կը ճառագայթէ եւ կը լուսաւորէ անոր հոգին, եւ մարդը այն լոյսով կ'ողողի: Ուշ դիր որ այս լոյսը նորօրինակ լոյս մը չէ, այլ՝ նախկին աղօթ լոյսին պայծառացումը: Հոգեւոր արթնութեան ժամանակ շատ անգամ այս տեսակին կը պատկանի հին Գրիստոնեսաներու նոր խանդ նոր եռանդ ստանալը: Պատշաճ չէ զանիկա բոլորովին նոր կեանք համարիլ: Դարձեալ, սոյն ճոխ փորձառութիւնն ստացողներուն պատշաճ չէ զանիկա չստացող հաստացեալները ճշմարիտ կեանքէ զուրկ դատել: Գրիստոս ճշմարիտ կեանքէ եղզը պիտի չփչրէ ու պլպլած պատրոյզը պիտի չմարէ:»

5. Անձին մեռնելու աստիճաններ կան: — Ոչ

եւ Այո: — Ոչ, կեանքին զլխաւոր նպատակը, փրկատուի նուիրում, մէկ անգամ եւ յաւիտենապէս կ'ըլլայ: — Այո: Ինչ աստիճան որ հոգեւոր այս գլխաւոր նպատակը կեանքդ կը գրաւէ, նոյն աստիճան ազատ կ'ըլլաս անձին ազդեցութենէն եւ կը վայելես նոր կեանքին օրհնութիւնները (Յովհ. Ժ. 10, Բ Պետ. Ա. 11):

ՀՈԳԵՒՈՐ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ՊԱՅԾԱՌ ԿՈՂՄԸ

Կ'ըսուի թէ ձախորդութիւնները երբեք մինակ չեն գար: Երբեք ալ զոյգ կու գան ուղղակի մեր մեծ ուրախութիւններուն ետեւէն:

Նուարդ կոճակեան, մեղրալուսնի ուղեւորութենէն վերադառնալով, ամուսին հետ հաստատուած էր իր նոր տան մէջ և սկսած էր վարժուիլ իր նոր անուանակոչութեան, և ահա դժբախտութիւնները ծայր տուին: Քանի մը մանր ձախորդութիւններէ ետքը հայրը մեռաւ, բայց այս կսկիծին ուրիշ մը յաջորդեց աւելի ծանր: Մայրը սաստիկ կ'աթուած մը ունեցաւ, որմէ ազատիլ անհնար թուեցաւ ի սկզբան: Սակայն կեանքն ազատուեցաւ միտքին գրեթէ ամբողջական կորուստով, Նուարդ և իր ամուսինը ստիպուեցան զայն իրենց տունը փոխադրել և դարմանել: Գիտէին թէ այս հոգածութիւնը տարիներ պիտի տևէր հաւանօրէն:

Հին խօսք մը կայ թէ ողջի կսկիծը աւելի ծանր է քան մեռածի կսկիծը: Գերեզմանը որ կրնայ ծաղիկներով զարդարուիլ իրական սփոփանք մը կու տայ: Բաց գերեզմանն է որ սարսուռ կու տայ սրտին: Սակայն այս մեծ նեղութեան մէջ որ եկաւ այս նորապսակ ամուսին գլխուն՝ սա մեծ մխիթարութիւնը կար որ Նուարդի ամուսինը վերջին աստիճան բարի և համակիր էր: Երբեք տրտունջի բառ մը չարտասանեց և պարտաճանաչ և հլու զաւակի մը ընթացքը ցոյց տուաւ: Այսու ամենայնիւ բռն ծանր ճնշեց դեռատի կնոջ ուսերուն վրայ: Տարիներով չէր կրցած եկեղեցի երթալ: Եւ երբ գնաց հոն, անձանթ մը դառաւ բռնի վրայ: Աղօթքը, որ սկսելու

վրայ էր, սկիզբէն իսկ դառեց կնոջ ուշադրութիւնը և երկիւղածութեան և մխիթարութեան զգացում մը ներշնչեց: Անձանթը աղօթեց ներկայ երկրպագուներուն և անոնց ընտանիքներուն համար, հայրերու, մայրերու և պզտիկ տղայոց համար և վերջապէս այնպիսի զաւակներու համար որոնք իրենց որդիական յարաբերութիւնները չընելով հոգածու պահապաններ եղած էին իրենց ծնողաց, որոնցմէ իրենք հոգացուած էին ժամանակաւ:

Շատ անսովոր աղօթք էր այս: Նուարդ չէր յիշեր թէ երբեք ասոր նմանը լսած էր: Բուն աղօթքն էր այս, որու ինք կը կարօտէր իր սրտին զգացումներուն կը համապատասխանէր: Տուն գնաց մխիթարուած, խրախուսուած և զօրացած՝ իր բռն շոր ու աւելի քաջասրտութեամբ տանելու: Իր կայութեան պայծառ կողմը շուտ սկսաւ ի յայտ գալ: Մայրը թէպէտ շատ փոխուած էր, բայց դեռ սիրուն և անուշիկ էր, և ատեն ատեն անցեալ յիշատակներու աղօտ նշոյլը կը փայլէր անոր մտային տկարութեան մէջէն: Երկու տարի ետքը միւս աշխարհը փոխադրուեցաւ ան: Մահը շատ քաղցր եղաւ, տառապեալը ժպիտով և առանց ցաւի բաժնուեցաւ ասկէ: Դադալին վրայ ուր խաղաղութեամբ կը ննջէր՝ Նուարդ և իր ամուսինը արցունքներ թափեցին, բայց ոչ վշտի, այլ՝ որդիական հաւաղատ տրտմութեան: Երբ գերեզմանէն տուն վերադարձան, դատարկ գտան զայն: Կարծես թէ մանկիկ մը կորուսած էին: Սակայն անտրտունջ և սիրով կատարուած պարտականութենէ բխող հրճուանքն ունէին:

Շատ տուններ կան նմանօրինակ հոգերով, որոնցմէ ոմանք կը կրուին անշուշտ առանց ուրիշներու գիտութեան: Մեծ բան է այսպիսի հոգ կրել մինչև վերջը, բայց Աստուած զայն կրողներուն շնորհք կու տայ՝ տրտմութիւնը օրհնութեան և նուիրական յիշատակի փոխարկող:

ՈՅԺԻ ՎԱՏՆՈՒՄ

Ուսումնականի մը զարգացեալ կինը, առանձին ծառայութեան դժուարին խնդիրը լուծելու համար տարիներով ի դուր մաքառելէ ետեւ, վերջերս արձակեց իր տան ընդհանուր սպասուհին և գործերը վերակազմեց՝ ամէն բան ինքն անձամբ կատարելու գիտաւորութեամբ։ Այս աշխատութեան մէջ կար նաեւ երեք պղտիկներու հոգածութիւն և լուացք։ Ամուսինը սպասուհի բռնելու չափ թողակ ունէր, բայց կինը կը մտածէր թէ սպասուհի չբռնելով թէ՛ կեանքի նախնական պարզութեան վերադարձած կ'ըլլայ, և թէ՛ նեղիչ խնդիր մը կը լուծուի, կը վերնայ։ Իրաւունք ունէր այդպէս մտածելու։

Մտառաւոր վիճակի մէջ գտնուող ժողովրդի մը անդամներէն իւրաքանչիւրը կը զբաղի այն ամէնէն բարձր տեսակ աշխատութեամբ, որու ինք ընդունակութիւն ունի։ Մինչև որ մենք այդպիսի երանելի բարձրութեան մը հասնինք, միշտ պիտի գտնուին երկու սեռէ բազմաթիւ անձեր, որոնք միայն անուսումն աշխատութեան պիտի յարմարին։ Այդպիսիներ աւելի ազնիւ զբաղումներու վարժեցնելը՝ գերազանց պատեհութիւններ և առաւելութիւններ ունեցողներու ամէնէն օգտակար պաշտօններէն մին է։ Ոյժի ամէնէն ամբարիշտ վատնում մը պիտի ըլլար թողուլ որ Տիկին Սթո՝ աման լուացող սպասուհի մը ըլլար, մինչ կրնար «Սղբար թովմաս» զրել, և Մը. Էտիսըն փաթաթէս մշակէր, մինչ կըրնար ելեկտրական ոյժ մթերող մարտկոց հնարել, կամ թէ մայր մը իր տղայոց հագուստն արդուկէր, մինչ կրնար անոնց միտքերը և սիրտերը կրթել։ Երբ չքաւորութեան բերմամբ այսօրինակ աշխատութեան կ'ենթարկուի մտացի և զարգացած կին մը, պէտք է որ համակերպի բարձր իմաստասիրութեամբ և գործէ բոլոր իր ճարտարութեամբ։ Այն առեւն անոր աշխատութիւնը կը ստանայ ինքնայատուկ արժանապատուութիւն մը։ Երբ կամաւ յանձն կ'առնուի այս, ինչպէս կ'ըս-

ուի օրինակի համար թէ թուլթոյ կամաւ ստանձնած է, չարթնցներ միթէ բարձրագոյն գործեր կատարելու կարողութեան չարաչար վատնման գաղափարը։ Սրամիտ իրաւագէտ մը սովոր էր ըսել իր ժիր ու փութաջան կնոջ, որ ամէն գործի մէջ մատ ունենալու հետամուտ էր, «Սիրելիս, իմ ամէնէն փափուկ զմեկիմ վառելափայտ մի տաշեր։»

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԳԻՐՔԻՆ ՎՐԱՅ

(Յ. Գ. Գ.)

2

Գործոց Առաւելոյ Դէլ Բերդուի Դոյ Լարդալե-րու խնդիր։

Սոյն գիրքին մէջ տեսնուած ինչայելով, Բրիտտոս Հրեաներուն եւ կապալաններուն տարբեր տեսակետներով կը ներկայացուի։ Առաքելները զԵրուսալէմ Հրեաներուն քարոզելու ժամանակ ըսած են թէ անիկա է Մեսիան եւ Աստուծոյ հաստատուած է (Գոր. Բ. 22-24, 36), անոր անունով հրաշքներ կ'ըլլան (Գ. 6), անիկա է կենաց Առաջնորդը (Գ. 15), Սուրբ Գիրքին խոստմունքներուն կատարողը (Գ. 22-26), մարդիկ միայն անոր անունով կրնան փրկուիլ (Գ. 12), իր յարութեամբ եղաւ Մեսիա եւ Փրկիչ (Ե. 30, 31), եւ տակաւին կենդանի է եւ Հօրը աջ կողմը (Ե. 55), անոր անունով աղօթք կը մատուցուի (Բթ. 16), եւն.։ Կապալաններու քարոզելու ժամանակ ըսած են թէ անիկա Աստուծոյ սահմանուած Դատաւորն է (Ժ. 42, Ժէ. 31), մեղքերու թողութիւն անոր անունով կ'ըլլայ, եւ փրկութիւնը կարելի է անոր անունն հաւատալով (Ժ. 43, Ժ. 2. 31)։ Բրիտտոսի նկատմամբ հաւատացեալներուն կարծիքը կամ գաղափարը եւս հիմնուած է սա իրողութեանց վրայ թէ անիկա խոստացուած Մեսիան է (Գ. 26), Աստուծոյ Որդին է եւ Տէր (Գ. 30, Թ. 20), կենդանի է եւ եկեղեցին կը կառավարէ, Հօրը աջ կողմն է (Ե. 55), անոր անունով աղօթք կը մատուցուի (Թ. 14), եւն.։

Երբ ասոնց ամէնուն ուշ դնենք, կը տեսնենք թէ այս ժամանակ տակաւին սկսուած չէին Բրիտտոսի նկատմամբ փիլիսոփայական եւ հայեցողական հակաճառութիւններ եկեղեցւոյ մէջ։ Գործոց գիրքին մէջ անոր ի յաւիտենից գոյ ըլլալուն կամ Աստուածութեան նկատմամբ բացայայտութիւն խոսուած չէ։ Այսու ամենայնիւ վարդապետութեանց

մէջ կը տեսնուի առ այդ զիմոզ շարժում մը : Հաստատուած է թէ՛ Մեսիան էր այս մարդը որ անոնց մէջ ապրեցաւ , հրաշքներ գործեց եւ մեռելներէն յարեաւ : Իբրեւ Մեսիա Աստուծոյ Որդին է , կենդանի է եւ եկեղեցին կը կառավարէ , եւ եկեղեցին անոր հետ յարաբերութիւն ունի եւ անոր կրնայ աղօթել : Ան ալ կը պատասխանէ անոնց աղաչանքներուն եւ խնդրուածներուն : Եւ այսպէս անոր Աստուածային ներկայութիւնը եւ բնութիւնը աստիճան աստիճան կը յայտնուի եկեղեցիին :

Գ Ի Տ Ա Կ Ա Ն

«ՄԵՆՏ ԶԵՐՄԱԿ ՊԱՏՈՒՀԱՍՐ»

(ԲՅՈՒՆ ԱՐԵՎԵՐ Բ. ՍԻՆ, ՊԵՐՆԵ)

Գնտախտը — այս բառով հասկնելու ուղեւով բոլոր այլ եւ այլ ձեւերը ախտի մը որ ծագում կ'առնէ մանրադիտական գործարանաւոր էակներու , գնտախտի մանրէներուն , մարմինն զանազան հիւսկէններուն վրայ ներգործելէն — բոլոր ախտերուն ամենէն հասարակներէն մին է , Համայն աշխարհի բոլոր մասերուն գրեթէ մէկ վեցերորդին պատճառ այն է միայն : Եւ այնքան մեծ են անոր գործած նախճիրները , որ կոչուած է «մեծ ճերմակ պատուհաս» Երբեմն ընտանիքի մը ամբողջ անդամները իրարու ետեւէ արագ արագ զերեզմոն իջած են , եւ մենք կը զարհուրինք այս չարիքին ի տես , բայց ոչ երբեք այնքան՝ որքան երբ կարճատեւ եւ մահաոթ ուրիշ հիւանդութիւն մը կը յարձակի հանրութեան վրայ : Թող հնտախտի կամ ժանտախտի միայն մէկ դէպք մօտենայ մեր ծովափունքը , եւ ահա իսկոյն կը գրգռուինք կը յուզուինք : Եթէ ժանտախտի տասը տասներկու դէպքեր եւրեւր հասարակութեան մը մէջ , քաղաքին ամբողջ կորովին կոչում կ'ըլլայ անոր ծաւալումը արգելելու համար : Արդարեւ գնտախտը այնպիսի դաւաճան , այնպիսի նենգաւոր հասարակ ախտ մըն է , որ մինչեւ մօտ տարիներս գրեթէ խօսքի նիւթ եղած չէ , Լոնտոնի մէջ ամէն տարի 12,000 անձինք կը մեռնին գնտախտէ , ժանտախտէնդէ մեռնող 1,000 անձերու դէմ : Պոսթընի , ինչպէս նաեւ շատ ուրիշ տեղերու մէջ գնտախտէ մեռնողներուն թիւը կ'անցնի ժանտախտէնդէ , կեղծմաշկէ , կարմրախտէ եւ հարսանիքէ մեռնողներուն թիւը : Վասն որոյ զորամանալի չէ որ անցեալ տարւ տարիներուն մէջ բժշկութիւնը կարգ մը միջազգային համաժողովներ ունեցաւ , մարդկութեան սոյն թշնամին զսպելու լաւագոյն մե-

թոտները ի նկատ առնելու համար : Ի Լոնտոն գնտախտի համար գումարուած Բրիտանական համաժողովին Յուլիս 1901 ի նիստերուն ներկայ գտնուեցան աշխարհի ամէն կողմերէն բժիշկներ , ընդ պաշտպանութեամբ էտուրտ թագաւորին եւ ընդ նախագահութեամբ Բէյմպրիճի Դուքսին : Ներկայ գտնուեցան նաեւ Բրիտանական ազգին այլեւայլ ինքնուրոյն անդամներէն բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ : Նմանօրինակ համաժողով մը եւս մօտերս տեղի ունեցաւ ի Պերլին : Գնտախտէ մեռնողներու ահագին թիւին հակառակ , անիկա որոշակի բուժուող ախտ մըն է : Ոչ ոք պէտք է յուսահատի իր վրայ գնտախտի ախտանիշ տեսնուելուն համար , մինչ ախտը տակաւին յառաջացած չէ : Ոչ սակաւ դիագնոստիկներու մէջ տեսնուած են թոքերու վերայ գոյացած բայց բուժուած գնտախտի պալարներու սպիւններ : Յաճախ տեղի կ'ունենայ սաստիկ ախտանիշներու կատու , բայց ախտին նորէն երեւան դալու վտանգը մեծ է , եւ շարունակ միտք պահուելու է թէ պէտք է աղէկ ապրիլ : Հարկ չկայ ժառանգականութիւնը համարիլ պատճառ գնտախտի , Հիւժախտաւոր ծնողք մը կրնայ իր դաւկին տալ տկարակազմ մարմին մը , ախտին որս ըլլալու ենթակայ , մինչ անկէ աւելի զօրաւոր կազմ մը դիւրաւ կրնար խոյս տալ : Բայց ախտը դուրսէն կու գայ եւ ոչ թէ ներսէն :

Գնտախտին կաթի եւ մօի միջոցով փոխանցման խնդիրը այնպիսի է որ շատ վիճաբանութիւններու պատճառ եղած է յորմէ հետէ Փրոֆ. Բոխ Լոնտոնի համաժողովին ներկայացուց իր թուղթը , որ մօտ առեւններս դարձեալ ուշադրութիւն գրաւեց : Փրոֆ. Բոխի ուղեւորին մէջ շատ աչքի զարնող բան մը չկար : Փրոֆէսորը կատարած էր կարգ մը փորձեր , որոնք կը հաստատէին Պոսթընի մէջ չորս հինգ տարի առաջ կատարուած գործը , որ կ'ապացուցանէր թէ արջառները ընդունակ չեն գնտախտի մարդկային ձեւին : Փրոֆ. Բոխ վերաբանութենէ իմաստասիրելով եւ հաստատելով հիւանդանոցներու արձանագրութիւններու ուսումնասիրութեամբ , եղբակացուց թէ կովու գնտախտը կրնայ մարդուս փոխանցուիլ , բայց դուն ուրեք միայն : Եթէ որդեգրուի Բոխի սկզբունքը , գնտախտին դէմ պայքարը պիտի սահմանափակուի մէկ գործողութեան միայն , որ է՝ ջնջում մանրէալից լորձունքին , կամ ուրիշ խօսքով , այն նիւթին՝ զոր հիւժախտաւորը հազարով դուրս կը հանէ , որպէս զի ուրիշներուն վարակման պատճառ չըլլայ : Մինչ թքնուած լորձունքը թաց է , վտանգ

չկայ. բայց եթէ թողուի որ չորնայ, բարակ փոշիի կը վերածուի եւ կրնայ շնչուիլ ուրիշ անձի մը թոքերէն ներս եւ գնտախտի սկզբնաւորութեան պատճառ ըլլալ: Վարակումի մեծ վտանգը տեղի կ'ունենայ արհեստաւորի խանութներուն եւ գոց սենեակներու մէջ, եթէ անմաքուր ունակութիւններ ալ միանան, մանաւանդ անզգոյշ կերպով թըքնուի ոտէ կողմ: Եթէ զգուշութիւն չըլլայ բերանը պաշտպանելու, լորձունքի մանր մասնիկներ պիտի թռչին հազալու ատեն: Ուր որ հիւանդը կը փակուի պզտիկ եւ օդ չառնող սենեակի մէջ, վարակման վտանգը շատ կ'ըլլայ: Վտանգը կրնայ թեթեւցուիլ քիչ մը հոգ տանելով: Հիւանդը թող կտաւի կտոր մը բռնէ իր բերնին դէմ երբ հազալ կը ստիպուի, եւ բերնէն դուրս եկածը առնէ լաթի եւ կամ կակուղ թուղթի կտորի մը մէջ, եւ կամ, լաւ եւս, գրպանը կրած թուղթի յատուկ տուփի մը մէջ: Լաթերը պէտք է այրել ոչ թէ լուալ, եւ տուփը մաքրել եփ ջրով:

Հիւժախտաւորի մը համար ամէնէն կարեւոր բանն է հիւանդութեան ճանչցուիլը որչափ կարելի է շուտով: Ախտին կանխագոյն վիճակին մէջ ապաքինման հաւանականութիւնը մեծ է: Շատ յաճախակի հիւանդը կը մերժէ իր ախտին քննութեան արդիւնքը, չընդունելով թէ այդ ախտէն բռնուած է, ուստի բժիշկէ բժիշկ կը դիմէ բուժուելու համար, մինչեւ որ թանկագին շարաթներ կ'անցնէ այսպէս եւ, իր ծանրութենէն եւ ոյժէն կորսնցնելով, վերջապէս վերահասու կ'ըլլայ Խնուր իրողութեան: Երբ ախտը անգամ մը ճանչցուի, պէտք է որ ուղղակի սպառնալիք նկատուի հիւանդին կեանքին: Ինչ ընելու է: Դարմաններն երեք են. հանգիստ — մարմնային եւ մտային — մաքուր օդ եւ առատ առողջարար ուտեստ: Անոնց վրայ պէտք է աւելցնել այնպիսի դեղեր որոնց հիւանդը կարօտի: Դարմաններ պարզ կը թուին, բայց իրօք յոյժ դժուարութեամբ ձեռք կը բերուին, վասն զի կը պահանջեն ապրելու կերպի փոփոխութիւն: Կլիմայի խնդիրը այնքան կարեւոր չէ որքան կարծուած է: Չկայ տեղ մը, որու շնորհիւ գնտախտաւոր մը անշուշտ կարենայ բուժուիլ: Կան տեղեր, ուր հիւժախտաւորին վրայ ինչ ինչ ախտանիշներ շատ նուազ հասարակ են: Շատեր կ'օգտուին բարձրադիր տեղի եւ չոր կլիմայի մէջ: Տան կարօտը, ապրուստի եւ պաշտպանութեան միջոցներու պակասութիւնը, ինչպէս նաեւ սրտի տկարութիւններ, կրնան հիւանդին արգելք ըլլալ ակնկալուած արդիւնքները վայելելու: Հարուստը եւ աղքատը եւ դրամապէս

չափաւոր կարողութեան տէր եղողները պարտին իրարմէ տարբեր հրահանգներ ընդունիլ: Մինչեւ իսկ այնպիսիներու համար որոնք գործելու ստիպեալ են, շատ բան կարելի է ընել: Անոնց համար կըրնայ գտնուիլ բացօթեայ աշխատութիւն, եւ մինչեւ անգամ քաղաքներու մէջ տուններու տանիքները եւ կամ հարաւակողմի պատշգամներ կրնան օտակարութեամբ գործածուիլ իբրեւ ննջարան, տարուան շատ ամիսներու համար: Ապաքինարանի մէջ կենալու մեծագոյն օգուտներէն մին սա է որ ապրելու կերպի պատասխանատուութիւններէ զերծ կ'ըլլան թէ՛ հիւանդը թէ՛ հիւանդին ընտանիքը: Պէտք է յիշել թէ, մինչ ասիկա յոյժ բաղձալի բան մըն է, կը գտնուին այնպիսիներ, զորոնք գրեթէ կարելի չէ դարմանել հանրային հաստատութեան մը մէջ, վասն զի չեն կրնար վարժուիլ մեծամասնութեան օգտակար կեանքի մը սովորութիւններուն:

Հիմա տեղի նահանգներ կը հետեւին Մասաչուսեցի օրինակին եւ ապաքինարաններ կը հիմնեն գնտախտի կանխագոյն աստիճաններու մէջ գտնուող հիւանդներու դարմանման համար: Քաղաքապետութիւններն ալ պարտին հաստատել հիւանդանոցներ՝ հիւժախտի յառաջացեալ վիճակի մէջ գտնուող հիւանդներու դարմանման համար: Ապաքինարանը պատուական կեանքեր պիտի փրկէ, ուստի կ'արժէ անոնց համար ծախք ընել: Հիւանդը աւելի լաւ դարման կ'ընդունի հոն եւ միանգամայն տունը զերծ կը մնայ վարակման վտանգէն: Ապաքինարանները պիտի սորվեցնեն իրազեկութեան սա դասը թէ ինչ թանկագին է մաքուր օդը եւ արեւուն լոյսը թէ՛ հիւանդներուն եւ թէ՛ անոնց բարեկամներուն համար:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ Ք

ԻՄ ՀՈԳԵՒՈՐ ՄԻԱԿ ԲԱՐԵԿԱՄՍ

Ով գթութեան եւ սիրոյ աղբիւր, Յիսուս, Դուն ես իմ հոգեւոր միակ բարեկամս, իմ կեանքի բոլոր օրերուս մէջ: Երկրաւոր բարեկամներ կը մօտենան ու կը ժպտին ինձ, կը քաջալերեն եւ պահիկ մ'ալ կ'ուրախացնեն զիս եւ ապա կ'անցնին կ'երթան: Բայց Դուն, ամենօրհնեալ Փրկիչս, Դուն միշտ քովս ես: Քու չքնաղ բարեկամութեանդ ժպիտը խնդութիւն կը սփռէ դէմքիս վրայ: Քու քաջալերական խօսքերդ եւ խոստումներդ հոգեւոր եւ մտաւոր ուժերու աղբիւր մը կ'ըլլան իմ ներսս, հոգիիս խորքերուն, սրտիս ծալքերուն մէջ: Քու մէկ ճաշակութեանդ որդեակդ կեանքի հոսանք մը կ'ըլլայ իմ երակներուս մէջ: Եւ ան

այդ հոգեկան ոյժերու մեծ ազդեցութեան տակ կը սկսիմ հոգիիս խորերէն երգել, ձիւմ Տէրս ինձ կ'առաջնորդէ՝»

Քու աննման բարեկամութիւնդ բնաւ չկրնար բաղդատուիլ աշխարհի որեւիցէ մարդու բարեկամութեան հետ։ Իմ սիրտս ամբողջովին միայն Բեզի կրնամ բռնալ։ Յաւերս եւ հոգեկան տաղանայներս, մեղքերս եւ անոնց տառապեցուցիչ հետեւանքները միայն Քու առջեւդ կրնամ նկարագրել, միայն Բեզի կրնամ պատմել, ով պաշտելի Յիսուս, միայն Բեզի, վասն զի իմ հոգեկան վէրքերուս սպեղանին Քու ափիդ մէջ կը գտնեմ, վասն զի փորձով գիտեմ թէ, երբ Քու օրհնեալ ձեռքդ ճակատիս հպի, մտային հոգերս ու տաղանայներս կը ցնդին ու կ'անհետանան եւ, երբ Քու սիրոյ ձեռքդ դնես սրտիս վրայ, վրդովեալ սիրտն անմիջապէս խաղաղութիւն կը գտնէ։ Աշխարհի բարեկամներ գաւաթ մը ջուր կրնան տալ, իսկ Դուն կեանքի աղբիւրը կու տաս։ Յաւերս անկեղծութիւնը կը պարզուես եւ անոր հոգեւոր ճոխութիւնները, որք նկարագրուած են Աստուածային Սուրբ Մատեանիդ մէջ, կը պարզես իմ հոգիիս առջեւ։

Ո՛հ, բիւրիցս օրհնեալ ճշմարիտ Բարեկամս, հիմա լիապէս կը զգամ թէ ցարդ ո՛րքան անհնազանդ եւ ո՛րքան անհաւատարիմ գտնուած եմ Քու մեծ բարեկամութեանդ առջեւ։ Վա՛յ ինձ, քանի՛ քանի՛ անգամներ տգիտաբար խզել ու զած եմ բարեկամութեանդ այն մէկհատիկ կապը, զոր Սուրբ Աւետարանին եւ անձնագոհութեանդ միջոցաւ հաստատեցիր իմ եւ Քու միջեւ։ Աւա՛ղ ինձ, երբեմն, երբ աշխարհային հոգերու մէջ խորտակուելու մօտ կ'երեւէր կեանքի նաւակս, չէի տեսներ թէ միակ Բարեկամս ինծի մօտ էր եւ հանդարտութեամբ կը հսկէր իմ վրայ։ Երբեմն ալ օտարական Սամարացի կնոջ նման խօսեցայ հետդ, չգիտնալով թէ դիմացինս ամէնէն անկեղծ բարեկամս էր։ Եղովկ հոգեւոր կուրութեանս, որ շատ անգամ ալ նմանեցայ Էմմաուս գացող աշակերտաց, որոնք թէեւ երկար ատեն խօսեցան հետդ եւ սակայն չճանչցան Բեզ։ Երբեմն ալ Պիղատոսի եւ Փելլիքսի նման, առանց սպասելու Քու կենսատու պատասխաններուդ եւ սուրբ բացատրութիւններուդ, քովէդ հեռացայ գացի։

Քու բարեկամութիւնդ, իմ ամենատիրելի Փրկիչս, միայն Քու բարեկամութիւնդ, կեանքի խաղաղութիւնը, երջանկութեան աղբիւրը, տիեզերքին բոլոր երջանկաւէտ ճոխութիւնները կը պարունակէ իր մէջ։ Եթէ պարագայից բերմամբ աշխարհի բարեկամները հեռանան ինծմէ, նոյն իսկ

բոլոր սրտակից սիրելիներս, տեղի հեռաւորութեան պատճառաւ, բաժնուած մնան ինծմէ, իմ միակ եւ ամէնէն անկեղծ Բարեկամս, Դուն մի բաժնուիր ինծմէ, քովս կեցիր, եւ երկնային սիրովդ լեցուր զիս, որպէս զի կարենամ եռանդով երգել, ձեռք բարեկամ մը կայ վերերն, Յիսուս Բրիստոս է իր անունն։ Աս աշխարհիս բարեկամներն չուտով կ'անոյնին, չեն հաստատուն։ Ուստի թող ես անհոգ չըլլամ Յիսուսն ընել ինձ բարեկամ։»

ՄԱԿ

ՄԵՐ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

2.

[Ծննդեան օրը Ծննդեան Ժառին օրը]

Բայրը

Յիսուս մանուկն այսօր ծննաւ։

Աղքատ էր բան չունէր բընաւ։

Արեւելցի երեք մոգեր

Անոր բերին ոսկի, խաւնկեր։

Եղբայրը

Յիսուս մանուկն եթէ հոս դար,

Անուշեղէն, միրդ ու շաքար,

Գուլպայ, կօշիկ կամ հագուստ նոր

Պիտի տայինք անշուշտ անոր։

Ք.

«Իրա՛ւ, Յիսուս հոս չէ թէպէտ,

«Բայց աղքատներ շատ կան մեզ հետ,

«Անոր սիրոյն» քսաւ մայրիկ,

«Աղքատներուն ընէք բարիք»»

Ե.

Տես մեր դռնէն քրչիկ մ'անդին

Երկու մանկիկ կը թափառին,

Երթանք ուստի կանչենք հոս ներս

Եւ բաժնենք այս ունեցածներս։

Ք.

(Երեւոյն աւելի երեւնի ինչեւս)

Հոս ներս եկէք, փոքրիկ տղաք,

Թէ կ'ուզէք որ մեզ հետ խաղաք,

Տաքուկ սենեակ, բարիք լեցուն,

Բաժին կու տանք մենք խեղճերուն։

(Անոնց յետէն բռնած ձեռք իւրեւն)

Ե.

Հոս նստեցէք, այս տունն է մեր,

Ձեզ հետ վայելնք զըւարթ ժամեր.

Ինչ տանք, կ'ուզէք շաքար նարինջ,

Աղւոր հագուստ կամ ուրիշ ինչ։

Չաւոր տղաք

Շընորհակալ ենք մեծապէս

Որ բարեսիրտ էք մեզ այսպէս,
Իսկ չենք ուզեր ձեր ընծաներ,
Մեզ երջանիկ, ո՛հ, չեն ըներ :

Ք.

Դիտենք, աղքատ էք խեղճ անտէր,
Բան մ'ունենալ չէ՛ք ուզեր դեռ,
Կ'ըղձանք տեսնել մենք ձեզ զըւարթ,
Ի՞նչ տանք ձեզի, ըսէք մեզ արդ :

Չառար արդ

Ո՛հ, թէ իրաւ կը փափաքիք
Ըզմեզ ընել գոհ, երջանիկ,
Խնդրենք, ըրէք, սա մէկ բարիք,
Տուէք մեզի սիրոյ պաշիկ :

Խարբերդ

ԱՇՈՒՐ

ՅԻՍՈՒՍԻ ԴԻՐՔԸ ԴԵՊ Ի ԿԻՆԵՐԸ

Նշանաւոր Ամերիկացի՝ Մր. Հիրսթի Շէպլէ
Աֆրիկէն թերթէն կը թարգմանեմ հետեւեալ խմբա-
գրականը Աւստրալիոյ ընթերցողներուն համար :

Հարկւրաւոր միլիոններով կիներ երջանիկ ապ-
րած են ու նաեւ երջանիկ մեռած՝ այն գործին
պատճառաւ, որն որ Յիսուս ըրաւ կիներու հա-
մար : Մինչդեռ կը քարոզէր մարդոց, Յիսուս կը
քարոզէր նաեւ կանանց : Նա գործեց անոնց հա-
մար, խօսեցաւ անոնց հետ, խրատեց զանոնք,
սրտապնդեց եւ պաշտպանեց զանոնք : Յիսուս կա-
նանց բարեխօսն էր, ու նաեւ անոնց պաշտպանը :
Անոր՝ կիներու համար ըրած գործին նոյն իսկ հա-
մառօտութիւնը այսպիսի անհամար էջեր պիտի
կրնային լեցնել :

Այն սէրը՝ զոր Յիսուս ունէր դէպ իր աշա-
կերաները, որոնք յետոյ իր խօսքերը պիտի տա-
րածէին աշխարհիս ամէն կողմերը, աւելի չէր քան
այն սէրը զոր ունեցաւ դէպ ուխտեալ կիները,
որոնք հետեւեցան եւ հաւատացին իրեն, իր քա-
րոզութիւններուն առաջին օրերէն մինչեւ վերջին
խաւարեալ օրը Գողգոթայի վրայ : Կիներ Յի-
սուսի միայն կը պարտին այս աշխարհիս վրայ ի-
րենց ունեցած զիրքի բարձրութիւնը, ինչպէս նաեւ
իրենց մոռաւորական եւ ֆիզիքական ազատու-
թիւնը : Հաղարաւոր կիներ եռանդազին եւ կա-
մովին մեռան Յիսուսի անուան համար, մարտի-
րութեան տարեշրջաններուն : Այո, շատ ուրա-
խութեամբ մեռան մարդու Որդիին համար, որ
եկած էր փրկելու ամէնքը յաւիտենականութեան
համար եւ որ եկաւ փրկելու կիները՝ այս աշ-
խարհիս համար :

Յիսուս նախ կնոջ մը յայտնեց իր Աստուա-
ծային առաքելութիւնը, եւ Սամարացի կնոջ մը
նա, առաջին անգամն ըլլալով, յայտարարեց իրեն
Մեռելն ըլլալը : Կին մը ծնաւ զինքը, ու դիեցուց
իր երախայութեան եւ դաստիարակեց կամ կրթեց
զինքը իր աղայութեան ատենը : Իր վերջին խօս-
քերով, որ խօսեցաւ խաչին վրայէն, իր մայրը
յանձնեց իր ամենասիրելի աշակերտին խնամոց :
Յիսուսի ամենավերջին մտածումն եղաւ այս երկ-
րաւոր կեանքին մէջ իր մօր բարեկեցութիւնը :
Միմիայն կնոջ մը նա խոստացաւ մշտնջենական
յիշատակում — այն կնոջ որ իրեն եկաւ Սիմօնի
տան մէջ եւ թափեց իր զխոն վրայ նարդի իւղը :
Յիսուսի գերեզմանը գացողներուն առաջինը կին
մ'էր : Յարուցեալ Քրիստոսը առաջին անգամ տես-
նողը կին մ'էր : Կին մ'էր նաեւ որ առաջին անգամ
հաւատաց Յիսուսի, ու կին մ'էր Անոր յարութեան
առաջին վկան : Կիները թող աւելի լաւ հետեւին
Յիսուսի եւ նոյն իսկ ծնկի վրայ դան Անոր ոտքե-
րուն առջեւ : Յիսուս մեռաւ որպէս զի ազատէ
կիները անարդարութենէ եւ ճնշումէ : Յիսուսի ըո-
լոր խօսքերուն մէջ կծու բառ մը չկայ կիներու
համար :

Մարդոց սպառնացուած են իրենց մեղքերը, ու
այնպիսի սպառնալիքներով որ մինչեւ այսօր զգալի
կերպով կը դպչին յանցաւոր սրտերուն : Բայց նոյն
իսկ մէկ բառ իսկ ուղղուած չէ անբաղդ եւ մե-
ղաւոր կիներուն դէմ, այլ ընդհակառակը անոնց
ցուցուած է բարեսրտութիւն, կարեկցութիւն եւ
գութ : Մինչդեռ Յիսուս այս աշխարհիս վրայ էր,
Հնդկաստանի մէջ կ'ապրէր մտացի ցեղ մը, որոնք
ի գործ կը դնէին շատ մը արտառոց բաներ, որ-
պիսիք են մանուկներ ամուսնացնել, նաեւ հազարա-
ւոր որբեւարիներ այրել ողջ ողջ, ամէն տարի :
Յիսուսի խօսքերը Քրիստոնեայ ըրին եւ քաղաքա-
կրթեցին Անգղիացիները, ինչպէս նաեւ Անգղիացեաց
հպատակ ցեղերը եւ ժողովուրդները, որոնք գոր-
ծադրելով Յիսուսի հրամանները՝ ջնջեցին Հնդկաս-
տանի մէջէն մանուկներու ամուսնութիւնները եւ
որբեւարիներու ողջ ողջ այրումը :

Աշխարհիս ամէն կողմը Յիսուսի գարմանալիք-
ները գործադրուած, եւ ամէն տեղ Անոր վարդա-
պետութիւնները աւելի եւ աւելի մօտեցուցած են
քաղաքակրթութեան կնոջական կատարեալ հա-
ւասարութիւնը : Հասարակական համար Աստուծոյ
դէմք մօնամեծ Վարդապետը Յիսուս էր :

Ամերիկա

ԱՐՏԱՇԷՍ Յ. ՔԵՐԷՆԱՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ԳՈՎԵԼԻ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Խարբերդի Գերման հաստատութեանց միսիոնարները սովոր են տարին դէթ մէկ երկու անգամ Սրբացման ժողովներ ունենալ : Սոյն ժողովներուն երեք օր յաջորդաբար ներկայ գտնուելու բարեաղդութիւնը ունեցայ, եւ կ'ուզեմ ունեցած քաղցր տպաւորութիւններս գրել Ա.-Է. Բ. Ե. Բ. ազնիւ ընթերցողաց :

Սրբացման ժողովներն սկսան Մարտ 14ին (Հ. Տ.) եւ տեւեցին մինչեւ 16, Գերման որբանոցներու ընդհանուր հայրիկը Մ. Էյման կանխաւ հրաւիրագիր դրկած էր դաշտիս շատ մը եկեղեցիներուն՝ հաւաքուելով աղօթելու եւ Աստուծոյ եւ Սուրբ Հոգւոյն ներկայութիւնը խնդրելու բոլոր եկեղեցիներուն, նաեւ ողջոյն Քրիստոնեայ աշխարհի համար :

Մարտ 14ին երկու անգամ փայլուն ժողովներ եղան Գերման Որբանոցի ընդարձակ սրահին մէջ, ուր հոծ բազմութիւն մը խոսնուած էր : 7-8 բնիկ երէցներ ու քարոզիչներ յաջորդաբար խօսեցան սիրոյ վրայ : Ունկնդիրներէն արք թէ կանայք կը խօսէին, կ'աղօթէին, կ'երգէին ջերմազին եւ ուսանք լալով իրենց մեղքերը կը խոստովանէին :

Մարտ 15ին դարձեալ երկու անգամ աղօթա-ժողովներ ունեցանք առաւօտ եւ կէսօր : Երէկի ժողովներուն քաղցրութիւնն ու հոգեւորութիւնը շուտով տարածուած էր Խարբերդի ընդարձակ դաշտը, եւ ուստի ունկնդիրներն զգալի կերպով շատցած էին : Ժողովասրահը կը հեծէր բազմութեան ծանրութեան տակ : Երգերէ եւ աղօթքներէ վերջ Պատ. Կ. Խաչատուրեան շատ գեղեցիկ կերպով բացատրեց թէ ինչ է ճշմարիտ Քրիստոնէական սէրը : Ի վերջոյ խօսքը պաշտօնակիցներուն ուղղելով շնորհք անոնց պաշտօնին վեհութիւնը ու վսեմութիւնը, եւ արցունքով խոստովանեցաւ թէ ինք ցարդ շատ թերի գտնուած էր հանգէպ իւր պաշտօնին : Նոյնը խոստովանեցան բոլոր երէցները, նաեւ Տր. Պարնըմ եւ Մ. Էյման : Ներկաներէն շատեր առանց սեռի խտրութեան, դարձեալ ելլելով, թրջած աչերով մեղքերնին կը խոստովանէին : Կարծես Սուրբ Հոգիին ներկայութիւնը շօշափելի եղած էր ամենուս : Չկար մէկը որ չխորհէր իր մեղքին վրայ :

Մարտ 16ին եկեղեցիներէն ոմանք գրեթէ գոցուած էին Սրբացման ժողովին պատճառաւ : Սրահը խիստ շատ նեղ կու գար ներկաներուն համար : Ուստի Մ. Էյման ստիպուեցաւ որքերն ու որբուհի-

ներն դուրս հանել՝ անոնց զատ տեղ մը աղօթա-ժողով ընել տալու համար : Ժողովին գլխաւոր նիւթը դարձեալ սէր եղաւ : Սակայն ժողովը շատ չտեւեց, զի կը վախցուէր որ շէնքը կը վնասուի : Երիցական ժողովի որոշման համաձայն, կէսօրուան ժողովը, այսինքն (Հաղորդութեան սեղանը) դուրսը որբանոցի ընդարձակ բակին մէջ եղաւ :

Օղը շատ պայծառ եւ տաք էր : 1,000-1,200ի մօտ էր երկսեռ բազմութիւնը : Ամէնքն ազնայիշ կը դիտէին մէջտեղը դրուած սեղանը որ գեղեցիկ ժանեակներով ու նուրբ բանուածքներով քողարկուած էր : Անոր շուրջ բոլորուած էին 8-10 երէցներ ու քարոզիչներ լոկ բնիկներէն, Պատ. Ա. Անդրէասեան, Պատ. Կ. Խաչատուրեան, Պատ. Գ. Ապրահամեան, Պատ. Թ. Արսլանեան, Պատ. Պ. Աղարեան, Պատ. Տ. Թամզարեան, Պատ. Եշիլեան, Պ. Մ. Գաբրիէլեան, եւն., որոնց ներկայութիւնը աւելի պատկառանք մը, փայլ մը կու տար ժողովին : Երգէ ու աղօթքէ վերջ Պատ. Անդրէասեան հակիրճ բանախօսութիւն մը ըրաւ հացին վրայ, եւ Պատ. Խաչատուրեան գեղեցիկ ոճով մը խօսեցաւ բաժակին վրայ, եւ զանոնք սարկաւազներու ձեռամբ ժողովուրդին մատակարարեցին : Տեսնելու էր այդ պահուն մեղ պատող պայծառ մթնոլորտը, ուր միայն խունկ ու աղօթք, Փրկիչ ու Սուրբ Հոգի կը բուրբէր : Ժողովը փակուեցաւ Պատ. Խաչատուրեանի աղօթքով, եւ ներկաները բաժնուեցան սքանչելի տպաւորութիւններով :

Մալաթիա

ԽՈՐՈՐՈՎ Ա. ՍԱՐԲԱՅ

ՄԵՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ՇՐՋԱՆԱԻԱՐՏՆԵՐԸ

Ուսանողութեան համար սուր ըմբռնում մը ու զօրաւոր յիշողութիւն մը անհրաժեշտ են : Ժամանակ մը մեր աշակերտները, առանց միջավայրը կամ իրենց քնատուր ձիրքերը նկատի առնելու, տեսակ մը միամտութիւնով կ'աշակերտէին : Իրենց սեւեռուն նպատակն էր քարոզիչ ըլլալ : Աշխարհը, գիտութիւնը, նոյն իսկ իրենց սիրած ու սիրելի կրօնը խիստ նեղ մտքով կ'ըմբռնէին : Նոյնը կարելի է ըսել մեր նախնի աշակերտուհիներուն համար, որոնց նպատակակէտն էր երէցիկն մը ըլլալ : Հիմա սակայն, զո՞ք ըլլալու աւելի պատճառներ ունինք քան երեսուն տարի առաջ : Մեր երկսեռ վարժարաններուն արդի կրթական ծրագիրները ժամանակին պահանջումին համեմատ չափուած ու ձեւուած են : Չենք պնդեր թէ անոնք խտեղ հաստատութիւններ են : Սակայն երբ ուրիշ վարժարաններու հետ կը բաղդատենք, գեղեցիկ եղբայրացութեան կը հասնինք : Մեր վարժարաններուն

մէջ տիրող կրօնական, բարոյական, կրթական ու բարեօրակաւ առողջ միջնորդող ուրիշ վարժարաններէ աւելի կը գտնենք : Մեր շրջանաւարտներն ալ ուրիշներու հափ թերեւս աւելի փայլուն արուեստական եւ առեւտրական գործեր կը կատարեն : Այս մեծ քաղաքին մէջ հաստատուելէս ի վեր մեր շրջանաւարտներէն շատերուն, ուրիշի մը խօսքով «ամէնուն» հետ տեսակցելու պատիւը ունեցայ : Անոնցմէ ոմանք բժիշկ, դեղագործ, ատամնարոյժ, ուսուցիչ ու ուսուցչուհիներ էին, որոնք իրենց վկայականները վաւերացնելու եկած էին եւ կը յաջողէին իրենց այլ ազգակիցներուն հաւատար փայլուն քննութիւններ տալ : Տարիներ առաջ մեր բժիշկները, դեղագործները ու ատամնարոյժները մատի վրայ կը համրուէին, իսկ հիմա անոնք բազմաթիւ վրայ են : Երբ մեր շրջանաւարտները փայլուն քննութիւններ կու տան ու փայլուն դիրքեր կը զբաւեն, մենք պարտք կը զգանք անոնց յաջողութեան ցնծաւթ լուրը մեր ժրջանի դաստիարակներուն հաղորդել, որպէս զի գիտնան թէ իրենց աշխատութիւնները յաջողութեամբ պսակուած են :

Ոչ նուազ նախանձելի կը գտնենք մեր շրջանաւարտուհիներու գործերը, անոնք ամէն տեղ վատահութիւն կը վայելին : Ուր որ պաշտօնավարած են, միշտ կրթական օգտակար հետքեր ձգած են : Մեր տեսածներուն մէջ Հայուհեաց Վարժարանին շրջանաւարտուհիները մասնաւոր համակրութիւն կը վայելին : Անոնց բարի նկարագրին, սորվեցնելու եղանակին ու մաքուր աշխարհարարին վրայ միշտ գնահատական խօսքեր լսած ենք, ինչ որ վարժարանին մեծ պատիւ ու քաջալեր մըն է : Մեր վարժարաններու քանի մը շրջանաւարտուհիները կը ճանչնանք, որոնք իրենց յատուկ պզտիկ գպրոցները ունին : Անոնց քննութիւններուն ու հանդէսներուն ներկայ գտնուած ենք եւ ուրիշներու հետ մենք ալ նախանձելի գտած ենք անոնց ձեռներէցութիւնը ու գործերը : Ուստի հաճոյքով կը զրեւնք ասոնց յաջողութիւնները, որպէս զի անոնց դաստիարակուհիները գորտնան ու քաջալերութիւն ստանան :

Դիտողութիւն մը : Մեզմէ շատեր փորձով գիտեն կրթական գործին դժուարութիւնները : Փայլուն քննութիւններ տալ, չքեղ վկայականներ ստանալ, աչքառու պաշտօններու բարձրանալ, ասոնք դժուարելի են : Սակայն խնդիր է գիտնալ թէ մեր շրջանաւարտի քարոզին համապատասխան կ'ապրին : Մեր դաստիարակները մեզ աշխարհի համար, օգտակար գործեր արտագրելու համար կրթեցին, մենք ալ սկսած ենք օգտակար ըլլալ : Աւաղ, մեզմէ շատեր աշխարհիկ երիտասարդներու պէս կ'ապրին :

Ո՛ւր են մեր խոստումները : Մենք որ կրօնքին առաւելութիւնները ու գիտութեան բարիքները պիտի հոչակէինք, ի՞նչ կ'ընենք : Հա՛րկ է ըսել թէ մեր այս անօգուտ ընթացքը ցաւերուն մեծագոյնը կ'առթէ յոգնաշան դաստիարակներուն : Այս մասին վախճամ թէ ետ կը մնանք մեր շրջանաւարտ քոյրերէն, որոնք մասնաւոր նպատակով բարի կ'ապրին, Աւետարանին լոյսը կը տարածեն ու երեւմն ալ հանրութեան կը խօսին իրենց յօգուածներով :

Կ. պոլիս

ՇԱՌԱԻՂ

Ա. Զ. Դ. Ե. Բ.

Կեդրոնական միութեան հոգեւոր ժողովը ներկայ տարւոյ Յուլիս 8ին (Ն. Տ.) պիտի գումարուի Սըւլազի մէջ : Ուստի այս թիւին մէջ գտնուած բոլոր միսիններն, հովիւներ, քարոզիչներ եւ եկեղեցւոյ նուիրակներ սիրով կը հրաւիրուին : Փափաքողք կրնան երկու երեք օր առաջ ներկայ գտնուիլ եւ վայելիլ մեր ազգիկանց ու տղայոց Բարձր. գպրոցներու վերջին հանդէսները :

Սըւլազ
Ապրիլ 30, 1903Ի Դիմաց Գործադէր Ժողովոյ
Մ. Կ. ԳԱՅԱՆՃԵԱՆ

Եկեղեցւոյս Հոգաբարձութեան երկամեայ պաշտօնավարութեան պայմանագրով լրացած լինելով, վաղը, կիրակի, Մայիս 4/17 ժամը 9ին (Ը. Թ.), Պայպըլ Հաւասի մատրան մէջ Եկեղեցական Ընդհ. ժողով պիտի գումարի՝ նոր ընտրութիւն կատարելու համար : Ուստի եկեղեցւոյս բոլոր արու անդամները սիրով կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ որոշեալ ժամանակին եւ իրենց արտօնութիւնն ու միտնդամայն պարտականութիւնն ի գործ դնել :

Ընտրութեան առաջ Բարտուղար-Գանձապետ իր քառամեայ պաշտօնավարութեան ընդհանուր տեղեկագիրը պիտի տայ :

Ի դիմաց Լանկայի Հայ. Աւետ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան
Պոլիս
Գ. ԱՌԱՔԵԼ ԳԱՐԻԷԼԵԱՆ
Գործադէր

Իւսկիւտարի Ամերիկեան Գոլէճի կից, երկսեռ լիոք տղայոց Թաղային Վարժարանին համար, յառաջիկայ գպրոցական տարեշրջանին, որ կը սկսի Սեպտեմբերին, պէտք կայ Վարժուհի մը, որ գիտնայ Անգղերէն եւ ըլլայ հմուտ Սուրբ Գրոց, նախաձեռն ուսմանց եւ գիտութեանց սկզբունքներուն, նաեւ ընթացաւարտի վկայական ունենայ :

Ով որ կը փափաքի ստանձնել յիշեալ պաշտօնը, կրնայ դիմել անձամբ կամ գրութեամբ Գրիգոր Էֆ. Շահպաղեանի, թիւ 10, Պայպըլ Հաւաս :

Բրիտ. Ե. Ընկերակցութեան աղօթքի ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը, ժամը 8ին (Ը. Թ.) Ի Բէսթ, Գումգափու : Խորհրդածութեան նիւթն է Գաղ. Զ. 10 :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԵՐՔԻՆ

Մայրաքաղաքի վեհ. Սուլթանը անցեալ շաբթու Թուսիոյ Կայսրուհիին եւ Յուլիանոսի Թագաւորին շնորհաւորական հեռագրեր զրկեց իրենց անուան տօնախմբութեան առիթով : — Պրանսայի Կրթական նախարար Մ. Շոմիէ, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր այցելարար, մեկնեցաւ : Անցեալ ուրբաթ պատիւ ունեցաւ վեհ. Սուլթանին ներկայանալ Պրանսական դեսպանին հետ : — Թաթարալայի, Ֆէրիքէօյի եւ շրջակայից գետնաբուխ մաքուր ջուրերն ալ ի մօտոյ երկաթ խողովակներով պիտի հոսեցուն Քեաղըհանէի ջուրերուն նման : — Մեծ վաճառատուններուն մեծամասնութիւնը սկսած է առեւտրական ապրանքներ բերել ծրարի յատուկ թղթատարութեամբ : Ուստի որոշուեցաւ ընդարձակել Ղալաթիոյ օտար ապրանքի մաքսատան ծրարի յատուկ ճիւղը : — Կիրակի մայրաքաղաքս հասաւ Շիրքէթի խալիֆէի կողմէ Կլասքօի գործարանին յանձնարարուած նոր չորսնաւերէն մին, որ 49 թիւը կը կրէ : — Կայս. հրամանագրի մը համաձայն վառօդարանն ըստ ամենայնի կատարելագործելով աշխարհիս առաջնակարգ վառօդարաններուն դիրքին պիտի հասցուի : — Կայս. բանակներու ղէնքերու եւ Մալդէրեան հրացաններու պահպանման համար գործածուած իւղերը այսուհետեւ օտար երկրէ պիտի չբերուին, այլ Կ. պոլսոյ մէջ պիտի պատրաստուին : — Ծախոնական սպաներէն Զօր. Բաւլամարս եւ հազարապետ Քորիթա անցեալ չորեքշաբթի մայրաքաղաքս եկան եւ հինգշաբթի Օտեսա ուղևորեցան : — Կայս. Բժշկական Ընկերութիւնը անցեալ ուրբաթ զբաղեցաւ հարսանիքի համաձարակով, որ ճարակած է մայրաքաղաքիս թաղերէն ոմանց մէջ :

Բոսնիէի նահանգներ. Սպարապետի Դրան մատակարարութեան ճիւղի պաշտօնեաներէն Զօր. Հայտար փաշա Շքոտրայի կուսակալ անուանուեցաւ : — Թղթատարական ճիւղին յատուկ յանձնաժողովի անդամներէն Շէվզը պէյ, որ իբրեւ մասնաւոր քննիչ Բուսէլիի Կայս. նահանգները զըրկուեցաւ անոնց թղթատարական եւ հեռագրական գործառնութիւնները աչքէ անցընելու նպատակով, էտիրէն, Սէլանիկ, Իսկիւլ, Տէտէաղաճ եւ անոնց շրջակայքը երթալով իր քննական պաշտօնը կատարած է եւ Եմեսիա պիտի երթայ նոյն նպատակով : — Լարիսայէ կը գրուի թէ անցեալ շաբթու Յոյն սպաներ 15 Պուլկար ձերբակալած են

նոյն քաղաքին մէջ : — Գոսովայի կուսակալութեան նորակազմ գիւղախմբերու միւտիրներն անուանուած են արդէն : Նմանապէս պիտի որոշուի Մանասթըրի կուսակալութեան մէջ կաղմիւրի տասը գիւղախմբերուն իրաւասութեան շրջանակը եւ պիտի նշանակուին անոնց միւտիրները : — Մանասթըրի կուսակալ հրամանատար փաշան Կայս. բարեւի արժանացաւ :

Ուրիշ նահանգներ. Պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ կուսակալութիւններուն թէ բժշկութեան եւ անոր ճիւղերուն նկատմամբ ասոր անոր վկայադիր տալ յանգանդ իմամներ, մուխթարներ եւ թաղապետական խորհրդի նախագահներ պատժի պիտի ենթարկուին : — Լիբանանու կառավարչութիւնը երկրագործութեան եւ շերամատածութեան զարկ մը տալու նպատակով ներքին փոխառութիւն մը կնքած է : Այդ կամաւոր փոխառութեան պարտաթուղթերը ի հրամանի վճարելի են եւ իւրաքանչիւրը 100 ֆրանք : Զորս անգամէն հրապարակ պիտի հանուին եւ 5 առ հարիւր տոկոս պիտի բերեն : Փոխառութիւնը պիտի վճարուի տարեկան վիճակահանութիւններով : — 1902ին Այստնի կուսակալութեան գմնիտի համագումար արտածութիւնը 18,000 տակառաչափի հասաւ եւ ամբողջովին Եւրոպա եւ Ամերիկա զրկուեցաւ : — Ձեռնհաս վարչութեան լուր տրուեցաւ թէ Մուսուլի կուսակալութեան Ամատիյէ գաւառակի արկղակայ էստա էֆ. 6,000 ոսկի իւրացուցած է : — Հալէպի մէջ գիշերօթիկ եւ ցերեկօթեայ ուսանողներու վարժարանի մը բացման արտօնութիւն տրուեցաւ : — Հալէպի կուսակալութիւնն ալ յանձնաժողով մը կազմեց այս տարի յարմար ժամանակ մը տեղային բերքերու եւ ճարտարական արտադրութիւններու ցուցահանդէս մը բանալու համար : — Գոնեայի մէջ երաշտութիւն կը տիրէ : — Էրէջլիի շրջակայքը գաղթական երկու գիւղ հաստատուեցաւ, մին Օրխանիյէ, միւսը Ինսանը Համիտի անունով : — Գոնեա-Էրէջլիի երկաթուղիի գծին շինութեան յանձնառու Մ. Մարքէնզըն անցեալ ուրբաթ ճարտարագէտներու խմբի մը հետ մայրաքաղաքս ժամանեց եւ երեքշաբթի մասնաւոր կառախմբով Գոնեա ուղևորեցաւ : — Մալազկերտի երկրաշարժէ արկածեալներուն 30,000 դահ. ալ պիտի բաժնուի կառավարական գանձէն, վասն զի նորանոր ցնցումներ եղան եւ ուրիշ տուներ ալ կործանեցան : — Վանայ վերջին երկրաշարժին ցնցումները Ատէլէվազի մէջ ալ զգացուած էին : Կ'իմացուի թէ գաւառակին կառավարիչը անմիջապէս հոն փութալով օգնութիւն հասցուցած է արկածեալներուն : — Բուրս Անատոլուի սպանդանոցի տուրքը Դամասկոսի մէջ հաստատուելի բժշկական վարժարանին պիտի յտուկացուի Կայս. հրամանով : Գոմէի ղեկման տուրքն է 5 դահ., կովու եւ եզանը 3, ոչխարինը 1, այծինը 30 փարս եւ դառնուկինը 8 : — Պրուսայի կուսակալ Ոսլիլ փաշայի վեզիրութեան աստիճան տրուեցաւ :

Այլապէս. Հանրային Պարտքի Վարչութեան 318 տարւոյ զուտ հասոյթը նախորդ տարուանէն 332,847 ոսկի աւելի եղած է. — Փորթ Սայիտի մէջ ամսոյս 5ին ժամտախտի նոր դէպք մը պատահեցաւ, ուստի Առողջապահական Խորհուրդը որոշեց 48 ժամու քառանթինայի ենթարկել Աղեքսանդրիայէ ժամանող շողեհաւերը: Պահէյնի ժամանումներուն դէմ տամնօրեայ քառանթինա հաստատուեցաւ: Կարմիր ծովու վրայ Ասիոյի ծովագերաց ժամանումներուն դէմ սահմանուած տամնօրեայ քառանթինան հինգօրեայի վերածուեցաւ: — Ամսոյս 6 թուով հեռագրուեցաւ Դամասկոսէ թէ չորս օրէ ի վեր հնտախտի նոր դէպք չէ պատահած: — Թղթատարական վարչութիւնը, որ մինչեւ 2,000 դահի փոխանակագիր կ'ընդունէր, այսուհետեւ 4-5 հազարի թղթատարական փոխանակագիր պիտի ընդունի: — Անցեալ շաբթու Սեւ Մովսէս Կոնստանտնուպոլս 800 քաշ ծանրութեամբ խոշոր ձուկ մը բռնուեցաւ: — Իզմիրի առեւտրական շրջանակներուն մէջ վախ կայ թուզի արտածութեան ապագային համար, վասն զի Ամերիկեան մրցումը երթալով կը սաստկանայ: Ամերիկայի մէջ թուզի արտադրութիւնը մեծ յաջողութիւն կը խոստանայ, յորմէհետէ նոյն երկրի երկրագործական պաշտօնատան միջատաբանը խելք ըրաւ թուզի արգասաւորիչ միջատը պարունակող արու թուզը Ամերիկա փոխադրել: — Յունաց Պատրիարքը, Պատրիարքարանի ժողովներուն օրոշմամբ, Օսմ. երկիրներու եւ մասնաւոր Րումէլիի Յոյն բնակիչներուն կողմէ չնորհակալութեան ուղերձ մը մատուցած է յոտս Ն. Կ. Վեհափառութեան՝ կարգապահական ու բարեկարգական այն տնօրինութիւններուն համար որոնք վերջերս դրածադրուեցան Կայս. հրամանով: — Պուլկար թերթ մը Ամերիկեան թերթէ մը կ'արտատպէ սա լուրը թէ Միս Ասթըր միլիոնատիրուհին պիտի նշանուի Ֆերտինանտ Իշխանին հետ: — Պրուսայի կուսակալութեան մէջ օսլայ եւ կօշիկի փայտէ գամ պատրաստելու գործարանի մը շինութեան մենաշնորհ խնդրուեցաւ ձեռնհաս վարչութեանէն: — Պետական տրոց զանձման նոր կանոնագիրը ինչ ինչ բարեփոխումներով վաւերացուեցաւ Պետական Խորհրդէն: Մինչեւ 1318 տարւոյ վերջը անվճար մնացած տուրքերը նոր եղանակով պիտի դանձուին: Հայ Լուս. Ժող. Կիրակի Սիսի Կաթողիկոսը միւսոսորհներ արարողութիւնը կատարեց 10,000 հոգին անցնող բազմութեան մը ներկայութեամբ: Միւսոսի կափարիչը Մէրսինի վաճառականներէն Ձէլվեհան Մկրտիչ էֆ. բացաւ 50 ոսկի նուիրե-

լով: Յանձնաժողով մը կազմուած է կաթողիկոսական օժման եւ միւսոսորհներ հանդէսներուն առիթով Սիս համադրութեամբներուն նուէրներն ընդունելու համար, եւ յոյս կայ թէ բաւական պատկանելի գումար մը պիտի հանգանակուի: Արդէն իսկ արուած նուէրներուն արժողութիւնը 800 ոսկի կ'ենթադրուի: Սոյն երկու հանդէսներն ալ շատ փառաւոր կերպով կատարուած են: — Երուսաղէմի նորընտիր լուսարարպետ Տ. Գաբրիէլ Վրդ. Անոյշեան անցեալ շաբթու մեաւ ստամոքսի հիւանդութեամբ: — Պարսից Շահը առաջին կարգի Աւթ-է-է Աբեգալ պատուանշանը տուաւ Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի առաջնորդ Այվաթեան Սահակ Արքեպիս: — Աննա եւ Պետիա անուն երկու Հրէուհներ Հայ. Եկեղեցիի ծոցը մտնելու համար աղերսադիր մատուցին էջմիածնի Սինոդին: Սինոդն ալ դանձը մկրտելու արտօնութիւն խնդրեց Կովկասի կուսակալութեանէն: — Թիֆլիզի վաճառականներէն Պ. Մ. Արամեան 100,000 բուլլ նուիրեց քաղաքին մէջ հիւանդանոցի մը շինութեան ինպատ: — Տրապիզոնցի Տիար Վարդան Սախոխեան, համակրելի ծանօթ նկարիչը, իր նկարներուն ցուցադրութեամբ բաւական կարեւոր տեղ մը գրաւած է Պերլինի գեղարուեստական ցուցահանդէսին մէջ:

Հայ Կաթողիկոս. Վաղը, Կիրակի, Վիէնայի Միսիթարեան միաբաններէն Հ. Եղիշէ Վ. Գաթթանեանի քահանայութեան յորելանք պիտի տօնուի: Հայր Գաթթանեան 1828 Օգոս. 15ին ծնած է Կ. պոլսոյ մէջ, 1844ին Վիէնայի վարժարանը դացած է, եւ 1853 Մայիս 1ին քահանայ ձեռնադրուած: 1860ին Թուրքիա վերադառնալով քանի մը տեղեր պաշտօնավարելէ ետեւ Կ. պոլսոյ Միսիթարեանց գրատան պետ եւ խոստովանահայր եղաւ: Հրատարակած է քանի մը երկասիրութիւններ:

Նեստորական Ժող. Արեւելի մէջ կը կարդանք թէ վանայ հարաւային արեւելեան կողմը հաստատուած Նեստորականներու կաթողիկոս Մար Շամունի վախճանած է եւ յաջորդին ընտրութիւնը կնճոտ հանդամանք մը ստացած է: Կաթողիկոսական այդ պաշտօնը ժառանգական է, ուստի վախճանեալին հօրեղորորդիներուն մէջ վէճ ծագած է ժառանգութեան խնդրին համար:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ (Մայիս 1/14)			
Գանձուիտէ			33 02
Բուժելիք Երկաթուղի			425 25
ԴՐԱՄԱ, Օսմ. ոսկին 100ֆ			
Մէծիտիլէ	408 04	Նարոլէն	87 49
Նոր մէթալիք	405	Գրիմից	51 05
Մանր արծաթ	404 40	Անգլ. ոսկի	109 37
Ռուսիոյ բուլ	90	Մանթիթ թղթ	8 63

ԱՐՏԱՔԻՆ

Ռուսիա և Մանչուիա . Շարաթ օրուան . Անգլիական թերթերը կը պարունակէին փեքինէ հասած հեռագրաւորներ, որոնք կը ցուցնէին, ինչպէս կ'ըսէ Սթանֆորդ, թէ «Մանչուերիոյ խնդիրը ծանր կերպարանք առած է» : Անցեալ տարւոյ Ապրիլ ամսոյն մէջ ի փեքին ստորագրուած պայմանագրութեան համաձայն Ռուսիա պարտէր ասկէ ամիս մը առաջ ամբողջովին քաշուած, ելած ըլլալ Մանչուերիական Մուգտէն եւ Քիրին երկու նահանգներէն : Զբաղուեցաւ ան, բայց կ'ըսուէր թէ անցեալ շաբթու Ռուսական վերջին զինուորը պիտի հանուէր Նիու-չուանկէ : Սակայն փեքինէ կը հեռագրուի թէ ծովեզերեայ այն կարեւոր քաղաքին Ռուսական պահակազօրքը Մայիս 3ին չատ աւելցաւ եւ նոր հասած զօրքեր քանի մը խոշոր թնդանօթներ բերին իրենց հետ : Ասոնք գետին միւս կողմը ընդարձակ գետին մը գրաւեցին քաղաքին դիմացը, ըսելով թէ մարզավայր պիտի ընեն զայն : Գրաւեցին երկաթուղիի գծին վրայ Լիաօ-եանկ-չու ամուր դիրքը, որ Նիու-չուանկի եւ Մուգտէնի մէջտեղը կ'իյնայ : Ուաշինկթընէ կը հեռագրուի թէ Ռուսիա իր այս վերստին գրաւման ձեռնարկին իբրեւ արդարացուցիչ պատճառ ցոյց կու տայ Ճափոնի սպառնական դիրքը, դարձեալ թէ Միացեալ Նահանգները որոշած են հաճութիւն չտալ որ Ռուսիա չպահէ խոտուումը, զոր տուաւ՝ զՄանչուերիա պարպելու համար : Կ'ըսուի նաեւ թէ Մ. Հէյ Նախագահ Րոզելթէյն, որ հիմա Քալիֆօրնիոյ մէջ կը գտնուի, հեռագրով Միացեալ Նահանգներու համար արտօնութիւն խնդրեց Մեծ Բրիտանիոյ եւ Ճափոնի միանալ Ռուսական ձեռնագրութեան դէմ, չչեղելով հանդերձ օտար զինակցութիւններու չմասնակցելու աւանդական քաղաքականութենէն : Նորագոյն հեռագրէ մը կ'իմացուի թէ փեքինի Ամերիկեան դեսպանը հեռագրած է որ Ռուսերը ելած են Նիու-չուանկէ, եւ թէ Մ. Հէյ համոզուած յայտնած է թէ Ամերիկայի, Մեծ Բրիտանիոյ եւ Ճափոնի միասնական զորքերու թիւններու անհրաժեշտ պէտք պիտի չըլլայ : Ռուսիոյ այս քայլը Ամերիկեան կառավարութեան ազդու բողոքին հետեւանքն է թէ ուրիշ բանի մը վերագրուելու է, պէտք է դեռ սպասել իմանալու համար :

Գրեթէ . Էտուըրտ Թագաւորի այցելութեան Յրանսայի մէջ թողած տպաւորութիւնը յոյժ նպաստաւոր է, եւ թերթերը առանց կուսակցական խտրութեան կը գովեն Ն. Վեհափառութեան ընթացքը եւ խօսքերը, եւ կ'ըսեն թէ թիւրիմացու-

թիւններու բարձման համար ան աւելի գործ տեսաւ քան զոր դիւանագիտութեամբ հնար էր ընել : Նախկին Պատերազմական նախարար Զօր. Զիւլէնտէն կ'ըսէ թէ Յրանսա չլրնար մոռնալ Ֆաշտայի նուաստացումը, բայց կը յարէ թէ Յրանսացիք ոչ թէ Անգղիայէ դժգոհելու են, այլ իրենց կառավարութեան կարճատեսութենէն : Ֆիլհարց կ'ըսէ թէ Էտուըրտ Թագաւորին խօսքերը կարծես նոր թուական մը կը բանան երկու գրացի ժողովուրդներուն յարաբերութիւններու պատմութեան մէջ : Ուրիշ թերթ մը կ'ըսէ, «Թագաւորին այցելութիւնը վերջ կու տայ դիւանագիտական յարաբերութիւններու անհաճոյ ձգտման մը» : Դարձեալ ուրիշ մը կ'ըսէ, «Բոլոր Հանրապետականները պիտի հրճուին Թագաւորին այցելութեան համար, վասն զի խաղաղութեան գրաւական է» : Նախագահ Լուպէսայէս հեռագրեց Էտուըրտ Թագաւորին . «Ճշմարտապէս երջանիկ եմ այն բարի տպաւորութեան համար զոր Զեր Վեհափառութիւնը կրեց Յրանսայի մէջ, եւ ամենայն անկեղծութեամբ շնորհակալութիւն կը յայտնեմ այն զգացումներուն համար, զորոնք այնքան սիրով յայտնեցիք Յրանսացի ժողովրդին եւ Յրանսական կառավարութեան» : Լուստի եկեղեցին եւ քարայրը, ուր անհամար ուխտաւորներ կը դիմեն ամէն տարի տեղւոյն Տիրամօր արձանին կարծեցեալ հրաշագործութեան պատճառով, կը վերաբերէին արական այն միաբանութիւններէն մէկուն, որոնց կողմէ վաւերացման համար մատուցուած աղերսագիրները մերժուեցան կառավարութենէն : Բայց քաղաքին ու միաբանութեան բարգաւաճումը մեծ մասամբ կախեալ է սոյն ուխտադնացութենէն : Ասոր համար Մ. Քոնպ որոշած է թոյլ տալ որ ուխտադնացութիւնները եւ եկեղեցիին ժամերգութիւնները տեղի ունենան ըստ առաջնոյն, պայմանով որ թեմային քահանաներ պաշտօնավարեն հոն եւ ոչ թէ միաբանութեան անդամներ : — Իւմպէռեանց դատին պատրաստութիւնը գրեթէ լրացաւ եւ կը կարծուի թէ դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենայ Յուլիսի վերջերը կամ Օգոստոսի սկիզբները :

Գերման Կայսրն է Հոմ . Կ'ըսուի թէ Կայսեր ի Վատիկան այցելութիւնը, որու վրայ գրեցինք անցեալ շաբթու, մեծ հաճոյք պատճառած է կղերին, վասն զի Կայսրը հանգիստական կերպով դնաց : «Կայսեր գալուստը Հռոմէական Կաթոլիկ Կայսեր մը գալուստին նմանեցաւ եւ ոչ թէ լոկ Բողոքիչներին մը գալուստին, որու կը նմանէր Էտուըրտ Թագաւորի երթն ի Վատիկան» : Յոն Պիւլով կոմսը այս այցելութեան միջոցին ստէպ տեսակցեցաւ Ի-

տալիոյ վարչապետին եւ Արտաքին գործերու նախարարին հետ, Կ'ըսուի թէ զլիսաւոր նիւթը կընքելի առեւտրական դաշնագիրներն էին: Կայսեր պատիւներ մատուցին նոյն այն գործերը որոնք էտուրաթ թագաւորին մատուցած էին: Հացկերոյթին առիթով երկու վեհապետներուն ըրած խօսքերը ընտիր ազդեցութիւն գործեցին քաղաքական շրջանակներու մէջ: Անցեալ երեքշաբթի երկու վեհապետները արքայազուն իշխաններուն հետ շոգեկառքով գացին Մոնթէ Գասինօի վանքը, ուր կը գտնուի Սբ. Պէնէտիքի շիրիմը եւ շատ նկարներ եւ ուրիշ թանկագին զանձեր: Զորեքշաբթի կէսօրէն ետեւ Կայսրը մեկնեցաւ դէպ ի Գերմանիա: Գերման իշխանները քանի մը ժամ ետքը ճամբայ ելան:

Մէծ Բրիտանիա. Մայրաքաղաքս հասած հեռագրէ մը կ'իմացուի թէ վարչապետ Մր. Պալմուր Լորտութեան աստիճան բարձրացած ըլլալով կուսակցապետ եղած է Լորտերու ժողովին մէջ, Մր. Չէյմպըրլէն ալ Երեսփ. ժողովին մէջ կը վարէ նոյն պաշտօնը: Իրլանտական հողային ծրագիրը, որու նպատակն է, ինչպէս ուրիշ անգամ բացատրած ենք, կառավարութեան օգնութեամբ՝ վարձակալներուն գնել տալ հողատէրերուն ագարակները, 26ի դէմ 443 քուէով ընդունուեցաւ Երեսփ. ժողովէն: Այդ ծրագիրը պիտի ուսուսնասիրուի ամբողջ ժողովէն իբրեւ յանձնաժողովէ մը, եւ անտարակոյս ինչ ինչ բարեփոխումներ պիտի կրէ, բայց կասկած չկայ թէ ի վերջոյ պիտի ընդունուի փառաւորապէս: Մր. Չէյմպըրլէն Թրանսիլի եւ Օրէնճ Րիվերի գաղթականութիւններուն համար 35,000,000 Անգլ. ոսկիի փոխառութիւնն արտօնող որոշմագրին վրայ տեղեկութիւն տուաւ Երեսփ. ժողովին մէջ: Այս գումարին մեծ մասն, ըսաւ, պիտի արուի արդի պարտքերուն, մնացեալն ալ պիտի յատկանայ երկաթուղիներու եւ ուրիշ հանրօգուտ շինութիւններու: Փոխառութիւնն արտօնուեցաւ, եւ ստորագրուած գումարը խնդրուածին 33 պատիկն եղաւ: — Լոնտոնի Լորտ Բաղաքապետը Պրիսէլ գնաց, եւ Լէոփոլտ թագաւորը անոր ի պատիւ հացկերոյթ մը տուաւ եւ շատ մեծ արանքներ ըրաւ: — Սոմալիներու պատերազմին վրայ վերջին լուրը սա է թէ Յունիսին պիտի վերսկսին Կարծողութիւնները: Մեծ դժուարութիւնը փոխադրութեան միջոցներու կարօտութիւնն է, առանց որու Զօր. Մէնինկ ոչ կարող է յառաջ երթալ, ոչ ալ ետ քաշուիլ ապահովութեամբ: Հընդկաստանէ 5,000 ուղտ ապսպրուած է:

Թանաքան. Անցեալ ուրբաթ Երեսփ. ժողովը

ինիստ հրաւիրուեցաւ, բայց չկրցաւ գումարիլ, ներկայ երեսփոխաններու թիւին օրինական անբաւականութեան պատճառով: Կ'ըսուի թէ յանցանքն աւելի կը վերաբերի Կառավարական կուսակցութեան քան Ընդդիմադիրներուն, զի Մ. Տէլեանի իր ազդեցութիւնը կ'որսնցուցած է իր կուսակիցներէն շատին քով: Եթէ ժողովը, կ'ըսուի, երկու անգամ ալ հրաւիրուելէ ետքը չկրնայ գումարիլ, Մ. Տէլեանի թագաւորէն խորհրդարանը լուծելու արտօնութիւն եւ նոր ընտրութիւն ընելու հրամանագիր պիտի լսնդէ: Զկարծուիր թէ ն. վեհափառութիւնը հաւանի ասոր, մանաւանդ որ չամիչի մեծավաճառի հաստատման բանակցութիւնները լմնալու մօտ են եւ հարկ է որ վաւերացուին Երեսփ. ժողովէն: — Երկրիս թագաւորին չորրորդ որդին, Անտրէաս իշխան, Լոնտոնի մէջ նշանուեցաւ Պաթէնպէրկի Լուիս իշխանին դուստր Ալիս իշխանուհիին հետ: Իշխանը 21 տարեկան է եւ իշխանուհին 18:

Ռուսիա. Մ. Մէրքլով, Ռուսական վաճառականութեան զարգացման համար աշխատող ընկերութեան առջեւ բանախօսելով, բացատրեց թէ ինչո՞ւ Ռուսիա կը դժկամակի բաց դրան արդի քաղաքականութեան հաւանիլ Մանչուրիոյ մէջ: Կ'ըսէ թէ անցեալ տարի Չինու ներածութիւններուն արժէքն էր 323 միլիոն ռուպլ, որու միայն 28,000 ռուպլը կը ներկայացնէր Ռուսական ապրանք: Ռուսիոյ փոխադրութեան ծախքը շատ է: Ասկէ զատ Ռուսական ապրանքները յաջողապէս չեն մրցիր Արեւմտեան Եւրոպայի եւ Ամերիկայի ապրանքներուն հետ: — Անգրկապեան Կովկասու մէջ թէճէնտ գետը յորդեց, եւ կեանքի ու ինչքի մեծ կորուստ պատահեցաւ: Քառասուն գիւղ ջուրերու տակ մնացին մասամբ եւ երկաթուղիի զիծը շատ լքաւուեցաւ: — Սիւնիքի Օտեսայի թղթակցէն կ'իմանայ թէ հոն կը բնակի 416 տարեկան զինուոր մը, որ 1812ին Մոսքուայէ նահանջող Նափոլեոնեան բանակին զէմ կոռւած է: Անունն է Շափսա Եօէլ, 63 տարի զինուորութիւն ըրած է եւ տակաւին քաջառողջ է:

Այլ-այլ. Անցեալ հինգշաբթի Հոռմի քաղաքացիութեան իրաւունք տրուեցաւ Սինեոր Մարքոնի, որ յիտոյ անթել հեռագրութեամբ ուղերձ մը խօսեցաւ թագաւորին եւ թագուհիին, արքայազուն իշխաններուն եւ բազմաթիւ նշանաւոր ունկնդիրներու ներկայութեամբ:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏԵՐԱՆԻ Ա. ՅԱՅՈՐ ԳՅՈՒՆՆԵՐ

Ֆինանսըլար եօգուշու Ամերիկացի խան